

స్వదేశోద్యమము.

II

మన స్వదేశవస్తువుల మనవిక్రయాంగణములయందును, విదేశముల యందును పేరుగాంచి బాగుగ విక్రయమగుటకు ఈ క్రింది పద్ధతుల నవలంబించ వలెను:-

(1) స్వదేశీయము బాగుగ మన వస్తువులు విక్రయము కాగోరు వారందరను ముఖ్య పట్టణములందు దుకాణముల పై పించి ప్రతిపట్టణమందును స్వదేశీవస్తువులను సంగ్రహించి వాని నమ్మునలుల యత్నించవలెను. ఇట్టి దుకాణములను ఏర్పరచుటకు హిందూదేశపు వస్తువులు, పరిశ్రమలు అను గ్రంథమును పరిశోధించినచో ఇయ్యది సులభముగ నవకూడును ఈ గ్రంథమును భారతదేశపారిశ్రామిక సమాజే సాధారణ కార్యదర్శిగారి కార్యాలయమున తయారుచేయబడినది. (తెనుగు నెక్రిటరీ ఇండియా ౯ ఇండ్స్ట్రియల్ కాన్ఫరెన్సు)

(2) ప్రతివీటను గావించేను భరతఖండమున గల ముఖ్యనగరములయందు స్వదేశీవస్తువుల చిత్రకళా వస్తు యొక్క ప్రదర్శనములను శాశ్వతముగ జేయుచుండవలెను.

(3) విదేశీవస్తువుల నవసరించి ఆదేశాత్మక వస్తువులను తయారు చేయగోరు పనివారిందరు నేర్పుటకు గాను విదేశీ వస్తువుల నమోనాలను (మోదిలియ) సంగ్రహించి జాగ్రత్త పరచవలెను. ఇట్టిపద్ధతి ఇదివర కపుడే జపానులో ప్రవేశ పెట్టు బడినది. ప్రజలందరు దీనిని గ్రహించి చిత్ర విచిత్రములకు పను లను గావించి మంచివస్తువులను తయారుజేసి ప్రసిద్ధి గాంచు చున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వాణిజ్యసమాచారశాఖ వారు స్వదేశీ వస్తువుల ప్రదర్శనమునకు విదేశీవస్తు ప్రదర్శనము లకును విచిత్ర వస్తు ప్రదర్శనశాలలనిర్మాణించిరి. (మ్యాసింగు)

4. మియమైనను సరే కొంత స్వాధీనపరిత్యాగమును జూపి విదేశీవస్తువులకుంటే స్వదేశీవస్తువులు మోచుధరలు గలవిగనున్న నాటి నే కొనుటకును నుపయోగించుటకును ప్రజలు కృతనిర్వికులుగ నుండవలెను.

(5) ప్రతిదినము విదేశీములయందు మన ఉపయోగము నిమిత్తము వస్తువులను తయారుచేయు విదేశీమంత్రముల నన్ని టిని చిహ్నజేయు, పెద్దజేయు అన్నిటిని ప్రదర్శించుటకు నవయు ప్రయత్నించి ఏర్పాటులను గావించవలెను. వర్తమాన మందు హిందూదేశ పారిశ్రామిక వస్తువులను భరతఖండము నను ఇతర దేశములయందును ప్రదర్శించు వానికంటె వస్తు వినియోగియులగు ప్రజలకు జూపినచో జీవనాధారమునకు, ఆత్మవృద్ధిపయోగముగ నుండును. ప్రజలు వీనిని నేర్చుకొని తాముగూడ అట్టివస్తువులను తయారుజేయులుగుదును. దేశ మందు పరిశ్రమలు వృద్ధిగాంచును. ప్రజలకు జీవనాధారము గూడ కలుగును.

స్వదేశోద్యమ విజయాభ్యుదయమునకు, పారిశ్రామిక ఆద ర్శములు స్వత్రా ప్రజల మనముల నాకర్షించుటకును దొర తనమువారుగాని పౌరనాయకులుగాని, దవాధీనులు మున్నగు వారందరైన ప్రకృతిశాస్త్రవిద్యను, సాంకేతికజ్ఞాన విద్యను ప్రజలకు భారతముగ నేర్పవలయును; ఇదిగాక పారిశ్రామిక పురోవృద్ధి గోరు జాతివారందరను తమ యవకలను చేతి పనులయందు ప్రవేశ పెట్టవలయును. విద్యవిద్యాలయ పరిశ్రుత మోక్షదాయకములని ఎంచక చేతిపనులను నిరసించక చేతి పనులను ఆభివృద్ధిజేయించ వలెను. ఇంతయు సుల్లజేసి సామ్యం తయగు కర్మమును విశ్వవిద్యాలయపు విద్యయందు కృతార్థత జెంపను తీవ్రపాధి కలుగుటయే కష్టముగ నున్నది.

వికమత్తము, విజయైన కాశ్యోత్సాహము, కావలసినంత ధనము, ధీకత్తి, పనిచుండు ఆత్మకీర్తిచో పారిశ్రామికాభి వృద్ధికి మోక్ష ముండజాలరు. అది ఎన్నటికిని మెంపొంద జాలరు.

ఆధునిక పారిశ్రామికాభివృద్ధికి నలయు ముఖ్య సాధనములలో కొన్నిటిని మాత్ర మించు ఉదాహరించుటెని. వీనిని చక్కగ గమనించి కార్యనిర్వహణమును బూనినచో తప్పక జయజియగుదుము.

స్వదేశోద్యమము విఫలమగుటకు కొన్ని కారణములను తెల్పుచుంటిరి. దీనిని మై మనముగనున్న కొన్ని లోటులను గూడ విశేషించితిని. దీనిని గూడ భవి కాలము ఈయుద్య మమును ఆభివృద్ధిజేయుటకును దీనిని గురించి కృషి చేయుటకు ను కొందరకు నిద్రాస్థానము కలుగవచ్చునుగాన ఇట్లు వ్రా యుటచే నాయుజ్జే మెప్పుటికిని ఈవిధానమును ఖండించుట కాదు. నేను నుడివిన నంతయు లోటులను విదితముజేయు

చున్నది. దీనినంచేసి ప్రజలు నిద్రాస్థానము జెందవలెందుగాక దీనియందుగల మహిమలనుగూడ తెలియజేయుట నావిధిగాన వానినిగూడ తెలిపెదను. స్వదేశోద్యమము పట్ల ఇటీవల ఆత్మ దృఢత మార్పులు గలిగినవి. దీని విషయమై ప్రజలు తమయాశ యములగూడ మార్చుకొనిరి. 20 ఏండ్ల క్రిందట ధనికులగు వారందరును తమ పుత్రులను విదేశముల కంపి ముఖ్యముగ ఎ. సి. ఎస్., ఎ. ఎ. ఎస్., బారిష్టరు, పరీక్షలకే చదివించు చుండెడివారు. వీనిని మోక్షదాయకముగ నెంచుచుండెడి వారు. కాని ఇప్పుడు ప్రజల యభిప్రాయములు కొత్తమార్పులు చెందినవి. పట్టణపల్లెలయందున్న ధనికులు, ప్రజాసంఘము వారందరును మెకానికలు ఇంజనీరింగు, ఎలక్ట్రిక్కు ఇంజనీరింగు, టెన్సియలు ఇంజనీరింగు, రసాయన శాస్త్రజ్ఞానము, దానియందు పరిజ్ఞానమును సంపాదించుట మున్నగు విద్యలను తమ పుత్రులచేగాని యవకులచేగాని యభ్యసింప జేయుచున్నారు. ఇట్టి సాంకేతికజ్ఞానము గలిగెడు విద్యులను కరవుచున్నారు. ప్రత్యేకము సాంకేతికవిద్య నేర్చుకొనువారి నిమిత్తము ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కొన్ని విద్యార్థివేతనముల నేర్పించినారు. ఇట్టి యుత్సాహముచే పూర్వము విదేశీయులు పాశ్చాత్యులు చేయుపనులన్నియు భారతీయులే చేయుచున్నారు. ఆయా యుద్యోగము లన్నిటిని మన మోందవలె జడయుచున్నారు. వంగ రాష్ట్రమున ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞానమును ఉద్యోగించుటకును దానిని యభివృద్ధిజేయుటకును ఒక సంఘమేర్పడి యున్నది. ఈ సంఘమువారు ప్రత్యేకము సాంకేతికవిద్యనిమిత్తము రమ్య గమికి నేల విద్యార్థులను విదేశములకుంపిరి. జ్ఞాన్యగు ఈ విద్యార్థులయములు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తనిఖిర స్వదేశ సంస్థానాధీశ్వరులు దీని విషయమై చేయు చున్న గొప్ప సాయములచే ఫలించుటకు మొదలిడెను. ప్రస్తుతము వీరిపుణ్యమాయని భరతఖండమున అద్దము తయారు జేయుట, కాగితపు పరిశ్రమ, కాగితపుకుట్టు మున్నగు ఇతరపరి శ్రమలందు ఆరితేరిన వారెందరో గలరు. భూగర్భశాస్త్ర వేత్తలును, లోహపరిశ్రమా బుద్ధిమంతులుగూడ మనభరతఖండ మున బయలిడుచున్నారు. విదేశములందు, భరత ఖండమున విద్యాభ్యాసముజేసి తయారైన ఎలక్ట్రిక్కు మెకానికల్ ఇంజనీర్లు ప్రస్తుతమును భరతఖండమున వెక్కుచుండి గలరు. మన నేతపనులు, రంగుపనులు మున్నగుపనులను మనభారతీయ వేత్తల యాజమాన్యముక్రింద నడపించుచున్నారు. ఈ కర్మా లయముల బోధించెడి వారు గూడ మన మోందవులే. అటవీపరిశోధనలయందు గూడ మన భారతీయ రసాయన శాస్త్ర వేత్తలు పాశ్చాత్యులకు ఇనుమంతయు తీసిపోకుండగ కార్యములను సమగ్రముగ నిర్వహించుచున్నారు. వ్యవసాయ శాఖయందు గూడ నెలకు జూచినను మన కృషిశాస్త్రవేత్త లు, రసాయనశాస్త్రజ్ఞులు పరిశోధన నిర్మాణ శక్తులయందు పాశ్చాత్య సోదరులను మించి పని చేయుచున్నారు. హిందూదేశ వాణిజ్యసంఘమువారి హామోషలను నడుపుట యందు మన భారతీయ సోదరులెందరో ఇంజనీరులగు పని చేయుట నేను చూచుచుంటిని. పరిశ్రమలయందభిరుచిలేని వారును, విముఖులగు వారందరును వర్కములను మనపుజేయు పనులను నేర్చుకొనుచున్నారని వినినంతమాత్రాన అచ్చెరు వొంగదురు. ఈమహాభావులందఱును విశ్వవిద్యాలయమున వి. ఎస్. సి. పరీక్షలకు దుష్ప్రవృత్తత తమ కొనుగడలను గూడ ఈవృత్తిని తనిఖిర పరిశ్రమలను నేర్చుకొనట్లు చేయుచున్నా రు. ఇదియే వారియుద్యోగములు. ఇండికంటె స్వదేశోత్సాహ ము ఎక్కువగ నెలకు నైన గాంచవలమా? ఇప్పుటికిని చేతిపనుల యందు ఏకగింపుగల యవకుల నెండవనో మన దేశమందు గాంచుచున్నారము. ఎంతకాలము మనము ఇట్టి దుర్మమల తోను దురహంకారముతోను, కొట్టుకొనుచుండుమో అంత వరకు మనకు ఆర్థికమోక్షము కలుగజాలరు. విదేశముల యందు కోట్లీశ్వరుల సుతులుగూడ తమతండ్రులు రాక్షసి బాగుగనులయందు బొగ్గునత్రపుటకు సంతోషముగ నేగెదురు. ఇట్టిచివకృత్యములను చేయుదుమాయను నహంకార మెంతయు వారికి లేదుగాన మనముగూడ వీరిని అనుసరించి పనిచేయ వలెను.

ముఖ్యనగరములయందు స్వదేశీవస్తువుల దుకాణముల నెలకొల్పుటచే స్వదేశోద్యమము ప్రతిభగాంచి మెంపొందు చున్నది. ప్రతి దుకాణమును శాశ్వత చిత్రవస్తుప్రదర్శనశాలయముగ రూపించుచున్నది. మనదేశమందు ఆర్థికసౌకర్యములు లేకున్నను, దీనిని పూర్తి జేయుటకు జగద్విఖ్యాతమైన జి. ఎక్. తాతావారి ఉత్సా

హములు, జలవిద్యుచ్ఛక్తి నిధానములు ఉపకరించుచున్నవి. తాతాకంపెనివారు దీనికి వలయు ధనమునంతను హిందూదేశ ముననే ప్రోగు జేసి ఈ పరిశ్రమలను నెలకొల్పి మనకు వికమత్తము నిర్మాణకీర్తదని పాశ్చాత్యులు మాట మాటికి ఎత్తిపొడుచుచున్నారు. మనపుణ్యముచే నేటికీ తాతా కంపెనివారు మన యుపకీర్తిని బాపగలిగిరి.

శల్క సారస్వతులగువారు కొంతమంది మనభరతఖండ మునగలరు. అట్టివారిని స్వదేశోద్యమముపట్ల సంశ్చేతులుగ జేయుట వర్తమాన ఆసౌకర్యముచే సాధ్యము గాదు. ముందు ముందు మనపట్టుదలచే వీరినిగూడ సంతోష పెట్టగలుగుదుము. మొన్న మొన్నటివరకు మనము ధరించువస్త్రములు, పాదరక్ష లు, మేజింగ్ కుమీజులు మున్నగునవి వైటువేయియలకలకం నెసివారు సరఫరా చేయుచుండెడివారు. ఇప్పుడు స్వదేశోద్య మము ధర్మమో యని బొంబయి, అహమదాబాదు యంత్రాధి కారులు డ్రెసులగాయతు రాజులు ధరించెడు దుస్తులన్నిటిని స్వదేశీవస్తువులతోనే తయారుజేయుచు సమగ్రముగ నందరి కిని కొరతలేవంతవగ సరఫరా చేయుచున్నారు. ఇట్టియెడల రాబోవు దేశీయ సహజన సభ మున్నగు సమాజేత ములకు బోవు పరిశ్రమోద్ధారకులందరు ఆయా సభల యందు సమాజేతము తమసోదరుల నందరిని స్వదేశ ఉడుపు లతో నుండవలెనని మోచుచుంటి తమదేశీయులను ప్రార్థించుట సమంజసము. వర్తమానమున ప్రతిసభయందును స్వదేశో ద్యమము గూడ ఒకవిషయము క్రింద తక్కినవానితో ప్రవేశ పెట్టుటచే ఇట్టిది సమగ్రముగ నెరవేరుట కడు సులభము. ప్రపంచమందు భరతఖండము అఖిల వస్తుసంపదలచే అలరారు చున్నది. భూములు ఫలవంతములైనవి. వాతావరణము లను కూలములు. అపకృష్టదాహోత్పత్తికి వలయు సౌకర్యములు మెండు. ఎన్నటికిని తరగని లోహధనము గలదు. ఇట్టి సాధన సంపత్తులచే మనకు ప్రతిసంపయోగమునకు వలయు వస్తువు లన్నిటిని మన స్వదేశమందే బడయుచుంటిమి. పూర్వముగూడ ఇట్లే యుండెను. పూర్వకాలమందు సకలైశ్వర్యములతో తలతూగు చుండెడు భరత ఖండ మిప్పుడు పారిశ్రామిక ప్రాణావశిష్టముగ నున్నదని ఒకానొకలేపిరి వ్రాయు చున్నారు. మన మాధిక యిబ్బందులను తొలగించుకొనుట కు స్వదేశోద్యమమే మూలాధారము. ఇదియే ముఖ్య సాధనము. నాగరకము గాంచిన పౌరులందరు, వస్తువులను కొనుటయందును, ఉపయోగించుట యందును, గూడ స్వాతంత్ర్యమును కలిగియుండవలెను. భారతీయులు తమ స్వదేశ పరిశ్రమలను పునరుద్ధరణజేసి అభివృద్ధి జేయ గోరుదురేని తమ దేశాభిమానమునకు దృష్టాంతముగ విదేశీవస్తువులను సంపూర్ణముగ విసర్జించి స్వదేశీవస్తువులనే యుపయోగించ వలయును. ఇట్లొనర్చినచో స్వదేశోద్యమము ఫలించుటకు ఎట్టిభయమును జెందనవసరములేదు. స్వదేశోద్య మము మనదేశమునకు జీవమును కలుగజేయును. ఇదియే మనలను తరింపజేయునది (హిందుస్థానీపూత్ర)

(కరాచీ నగరము) అను నొకయందు చాన్సెస్ మిల్ను అను నతిదు రెండవ ఇంజనీరుగాను, చాన్సెస్ మిల్ వాన్ అను నతిదు మాడవ ఇంజనీరుగా నుండిరి. కడవిన మే 28 వ తేదీ రోజున నాక నడిసముద్రమున పోవుచుండగ రెండవరక్తి గదిలోనుండిన మరదిననకర్రను ఏల బాగుచేయలేదని రెండవ ఇంజనీరుగారు మాడవ ఇంజనీరుగారి నడిగిరి. అతడు సరియైన ప్రత్యక్షము చెప్పవలెన మిన్నగారు మేకోగ్ వాన్ గారిని నిందించుదు మెడపట్టి ప్రోసివేసిరి. మరియు నతని పెదవిమైని గాయమును కలిగించిరి. గత సోమవారము రోజున మాడవ ఇంజనీరుగారు 2 వ ఇంజనీరుగారిపై కలకత్తాలో కేసుచేసిరి. రెండవ ఇంజనీరుకు రు 10 లు జూర్యునా పేయబడెను.

India Tea Cess Committee's Commission
For India. 14 Hare Street, CALCUTTA.
806
కావలెను.
బహుస్కోపును నడపగలిగిన అనుభవకాలులుకావలెను. వారు ఇండియాకలెక్షను సంవారముచే కువలసి నుండురు. ఇంగ్లీషును, హిందూస్థానీభాషను బాగుగ మాట్లాడగలిగి యుండవలెను. ఇష్టమున్నవారి వయసు, అనుభవము, కోరుజీతమును తెలుపుచు C/o పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసునకు వ్రాయవలెను. ఇప్పుడు బాగుగ పనిచేయుచున్న గతంకువారిని గ్రామఫోనులు రు 35-40 కిచ్చుటలో కావలయును. ఉన్న వారు వాటి మేకరును, స్థితిగతులను C/o పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసునకు వ్రాయవలెను.

హిందూ సామ్రాజ్యము

వ్యాఖ్యలు.

ఇక ముందు జరుగు సామ్రాజ్య యుద్ధస్థలంబు భారత ప్రతినిధులు గూడ సమాన స్వాతంత్ర్యములను కలిగియుండవలెనను తీర్మానమునకు ఆస్త్రిలియా దౌత్యమువారు పూర్తిగా సంగీకరించిరి.

మేక్ మిలన్ కంపెనీవారు సర్ రవీంద్రనాథ టాగూరు గారిచే రచించబడిన రెండు గ్రంథములను ప్రకటించెదరని తెలియజేయుచున్నది. అందు టాగూరుగారు 15 సంవత్సరముల ప్రాయమును వ్రాసిన ప్రాచీనవిషయస్మరణము అననదియొకటి.

మే నెల 10 తేదీ మధ్యాహ్నము మేయరు మెకింజీ, వెడర్బర్గునకు భారతీయ మహిళావిద్యాసంఘమువారికిని వారిమిత్రులకును వివాహించిరి. మేరీనా బ్లీక్స్, 45 నెట్టెండ్రసింగ్, సర్ ముందర్ భోనగిరి, సర్ విలియం వెడర్బర్గు, సర్ జార్జి కాటబర్గు, రాజమహారాజు, మిష్టా అబ్బాసు అలీ బేగుగారు హాజరయిరి.

రామచంద్ర అశ్వమేధము చేడికలు- వైద్యవార్తా ప్రతికలకు సంపాదకుడని తిలినార్డుల కలన తెలియజేయుగాని నిజముగ ఈతడు గాధర్ విప్లవ పత్రికాప్రచారక సంఘమున సేకడుగానుండెను పలువురితో కలిసి రహస్యముగ సేనను తయారుచేసి హిందూదేశమున పరివ్రతము కలిగింపవలెనని యితడాలోచించినందున ఇతనిని అమెరికాలో శాన్ ఫ్రాన్సిస్కో వద్ద విచారణముచేసిరి. ఈసంఘమువారు కేలీ ఫోర్మియాలోని శానుషిడ్రోనుండి వైద్యముతోను ఆయుధములతోను విప్లవకారులతోను నిండియున్న 'మెవిల్' అను నావను పంపినట్లు తెలియుచున్నది. బామితుమిద వడలుటకు 1000 పానులు బామితు కావలెనని అధికారులు కోరిరి.

తెనకాపవచ్చుచీ నావిద్యాస్థలంబులకు నిచ్చుకొను నాచారమును తొలగించవలెనను శాసనమును ఏప్రిల్ 27 వ తేదీన దేశీయమంత్రి డాక్టరు రామగారు రాష్ట్రీయ ప్రజాసభ యందుపాదించిరి బిల్లావారుండి తంతివార్తవచ్చినది భారతీయుల హక్కులు ఎన్నడు గవనింపబడనో? భారతీయ విద్యార్థులను వ్యాపారులును యాత్రికులును కెనడాకు వచ్చుటకు గల అభ్యంతరములను తొలగింపవలెనని కొందరు రామగారిని సంబోధించి నిన్నుంచి రనియు అందులకు తగిన ప్రయత్నము చేసెదమని రామగారు నడివిరనియు మేము ఏప్రిల్ 6 వ తేదీ సంచికయందు ప్రకటించితిమి. దాని ఫలితముగ జపానువారికి గల స్వాతంత్ర్యములను చీనావారికి గూడ నొసంగి భారతీయులకు మాత్రము రిక్తహస్తములను జూపిరా?

వాణిజ్యవిషయమున మిత్రమండలివారి లాభములను పాటించుచు సామ్రాజ్య ప్రాశస్త్యమును గమనించుటకు సామ్రాజ్య యుద్ధసంఘమువారి కేకగ్రీవముగ తీర్మానించినది బోనర్గా లాయరును జార్జి గార్లు నడివిరి. ఈ విషయమున ఇండియా ప్రజలు కొంత చెప్పవలసియున్నది. హిందూదేశమున వాణిజ్యభివృద్ధి కలుగవలెనని మీరు నిర్ధారణగ చూపియున్నారు. అట్లు కలుగవలసినచో అభివృద్ధి సెందుచున్న భారతదేశ పరిశ్రమలకు రక్షణయు అవసరము. భారతీయవారి క్రామికులకు బ్రిటిషు పారిశ్రామికులే ప్రబల ప్రతిస్పర్థులుగనున్నారు. ఈ సామ్రాజ్య ప్రాశస్త్యమువలన భారతీయులు జపాను అమెరికావారి సరకులను త్రోసివేల్చి లాంకామైనవారి సరకులను వారు నిర్మించును ధరలకు కొనవలసివచ్చును. ఇక నాలుగు ట్టలపన్నును మోచించుటవలన ఫల మేమి. (ఇండియా)

కార్మికేలు ప్రభువుగారికి జి. సి. ఐ. జి. కే. సి. ఎం జి దిరుదులిదివరకేగలవు. ఇప్పుడు జి. సి. ఎస్. ఐ. దిరుదుము కూడ నీయబడినది. జార్జి చక్రవర్తిగారు విండ్సరు రాజమందిరమున వీరికి దిరుదుచ్చియు సుంగరి గంభావించిరి. ఇట్టి యుధాధిపతులకు కార్మికేలు ప్రభువుగారు గత 3 వత్సరములను బంగారమున శృంగులబద్ధనిరంతర శాధికారమును వహింపవలసి వచ్చుట చాలాశోచనీయును. 800 మంది వంగదేశమునకులను విచారణ లేకుండ నిర్బంధించిరి ప్రభువు గారే తెలిసిరి.

గ్రహవిద్యాసమునకు పాఠులుగాని పోలీసువారే నీరినై సేరములనుమోసిరి. దీనిని ప్రభువుగారు సరస్థింపజూచిరి. కాని తాము చూపిన సరళణ విధానములనైన వీరేల యనుగరింపజైతే గ్రహవిద్యలకున్నాము. ఈ కఠినశాసనప్రయోగమును వదిలి వెనుకటివలె బ్రిటిషువారియందును వారి ఆద్యక్షులందును ప్రజలకు విద్యాసము కుసురుపడవలసిన వీరేల చేయరాదో గ్రహింపజాలము.

భారతీయుల ఆశయములను తెలియజేయుట కవకాశము కలిగించుటకై ప్రతిష్టాపనముల సుసంగవలె జనియును వానిని వినియోగించుట కవకాశములను కలుగజేయవలెననియును భారతీయులు కోరెదపుడు ఆంగ్లేయులు సానుభూతితో నాలోచించినచో ఆంగ్లేయభారతదేశముల మైత్రి గాఢతమమున శాశ్వతమునగుట కైట్టి సందియమున లేదనియును మాంటేగుగారు ఇటీవల స్పష్టముగ నడిచి తమకు సహజముగ భారతదేశాభిమానమును యుక్తయొకసారి వెల్లడించిరి. సర్ రవీంద్రనాథ టాగూరుగారి "విల్" యను నాటకమును కాచిదాసుని "విక్రమోద్యోయ" నాటకమును ఆంగ్లేయభాషయందు లండను నగరమునందు "ఇండియా నాటక సంఘమువారు" ప్రదర్శించినపుడు పార్లమెంటు సభ్యులగు ఎన్. మాంటేగుగారు రష్యకుత నహించి వైని వివరింపబడినదిని ముచ్చటించిరి. ఆ ప్రదర్శనములకు పలువురు క్రమభిరు వచ్చిరి. ఆస్త్రియగారును సతిగారును ఆస్త్రిలియావ్రాతవిషయము ఆంగ్లేయాభిమానుగారును వచ్చిరి.

వికనీరు మహారాజాగారి యువస్వాసములను గూర్చి వెల్లుమినిచ్చు గజెటుకత్రిక యిట్లు వ్రాసినది. "హిందూదేశమున మన పరిపాలనమునకు మూలాధారము కేంద్రము కాదని మహారాజాగారు చాలాసార్లు చెప్పిరి. మన మా విషయము నెన్నటికిని మరచివేయరాదు. అచట గల రెండు కోట్ల ప్రజలును అచటగల 7000 మంది వైనికులకు వెచ్చియే మన పరిపాలనమున కంగీకరించి యుండలేదు. మనము స్వాధీయుగము విచేకముకొను పరిపాలనమును కాలానుగుణ్యముగ పురోభివృద్ధి కలిగియుండును ప్రజలకు స్వపరిపాలన సామర్థ్యమును కలిగించి పరిపాలనముతో సంబంధము కలిగించుచును వారు విశ్వసింతుటయే మన పరిపాలనా భద్రమునకు మూలాధారము. ప్రజలును సంస్థానాధిపతులును చూపిన చాపిత్వమున ఇంతవరకును మనపరిపాలనము సమంజసమని విచితుగుచున్నది. ముందుగా మన మిట్లే పరిపాలనమును సాగించి స్వాతంత్ర్య సామ్రాజ్యవిధానమున హిందూదేశ పరిపాలనము నభివృద్ధి నొందింపవలెనని ఆ రెండు సంఘములవారును మనకు కోరుచున్నారు. కాన వారి కసంతృప్తి కలుగకుండ మనము చూడవలయును.

భారతీయ సామ్రాజ్య శాసనసభా నియోజితసభ్యులు 19 గురువు రాజకీయ సంస్కరణముల వాసింపుచు విజ్ఞప్తిని సమర్పించినందులకు 21-12-17 వ తేదీన లండను ప్రైము ప్రెమిక ప్రధానవ్యాసమున వారిని నిరసించుచు తీవ్రముగ నిటులు వ్రాసినది. భారతీయులు సామ్రాజ్యముకొరకు పోరి కాని భారతరాజ్యాంగవేత్తలు (వీరిలో చాలమంది గొప్ప దృష్టాంతవాదులు కాదు.) మూల్యము నడుగుచున్నారు... ఈ మహాసమరము ముగియు తరుణమున దురాధానికములును అసాధ్యములు నగు కోరికలను కోరదగదని ఈ 19 గురువు తక్షణ రాజనీతిజ్ఞులగుచు గ్రహింపదగును.

25-1917 వ తేదీన మరల నీ ప్రతికయే ఇటుల వ్రాసినది "భారతీయదేశమున బ్రిటిషువారి పరిపాలనా విధాన ప్రధాన నియమములు వికాలములను విడిచివేయును. స్వపరిపాలనము క్రమక్రమముగ నలీకయింపవలెను. దేశమునందు ఆకాలియ విదేశములనుండి నిరోధమును కలుగకుండే కొలదిని దీని నధికము చేయవలెననియు రాని భావముగాని ఇంతవరకు నిది స్పష్టముగ వివరింపబడలేదు గాన నిచ్చడే స్పష్టపరుపదగును గాని యుద్ధానంతర మాందోళనా ఫలితముగ స్పష్టపరుచుట నమ 2 సముగదు.

ఇంతలో నిరంతరము స్పృహ గుట కేమికారణము. వికనీరు మహారాజాగారి యువస్వాసములపై మరేమియును జరుగలేదు.

భారతీయ సేన ప్రాన్నదేశమున నున్నపుడు సేనానిగా నుండిన జనరల్ సర్ జేమ్స్ విల్లెమ్స్ గారిని వెల్లుడూరు గవర్నరుగారు స్వస్థ సేనానిగాను నియమించిరి. వీరికి 61 వత్సరములు ముగియగలదు. 1910 వ సంవత్సరము ఆస్ట్రియ మొదలు యుద్ధారంభమువరకును వీరు హిందూదేశమున ఉత్తరదేశపు సేనను నాయకమునకుండిరి.

ఇండియా వైద్యశాలగూని కెప్టను కల్వోనుకును రముకర్ణి ఎం. సి. గారు హార్మిసెల 18 వ తేదీన ఆర్యుగా మొదలగునను రసెలు ఎయినువద్ద మృతికొందిరి. వీరు క్రిత్తికేషులగు డబ్ల్యూ. సి. డెనర్టీ గారికి బంధువులు. 1910 వ సంవత్సరము జనవరి నెలలో ముకర్ణి గారు వైద్యశాలలో చేరిరి. గతవత్సరము ఆస్ట్రియ నెలలో మొదలపాటేమియలో బాగుగా పనిచేసినందుకు వీరికి మిలిటరీ క్రాసువిరుద మియ్యబడినది. కుటలమారాను తురుష్కములు ముట్టడించినపుడు వీరు గుండ్లకు వెరువక గాయములు తగిలినవారికి చాల సేవచేసిరి. అప్పుడే జనరలు టౌన్సెండుగారితో పాటు వీరినిగూడ తురుష్కములు పట్టుకొనిరి. ముకర్ణిగారి భార్య ఎస్. ఎల్. సేనుగారి సోదరపుత్రుక. వంగరాష్ట్రీయులలో రణరంగమున పనిచేసినందులకు బిరుదములను బడసినవారు ముఖ్య గౌరవకర్త యని తలచెదము. ఇందులకు వంగరాష్ట్రీయులు గర్వపడదగును. ఎల్ ప్రాయమున భర్తృవియోగము తటస్థించినందులకు ముకర్ణి సతిగారికిని బంధువర్గమునకును సానుభూతి నందిజేయుచున్నాము.

వర్తక పాఠశాలలు, విద్య.

ఫోయిషి యనులు, బేచిలోని యనులు, గ్రీవులు మొదలుగాగల ప్రాచీనుల కాలమునుండి వర్తకము ప్రజల అభివృద్ధి కుందు ముఖ్యస్థాన మాక్రమించియున్నది తాము చేసెడి సరకులను అమ్మివేయుటకు వారు దేశదేశములకును నెరిగెడివారు. వారి కాలములో నాణెములు లేనప్పటికిని ఒక దేశపు సరుకుల నింకొక దేశమువారికి మార్పుకొనుటవలన ఒక దేశకు కావలసిన సరకులను మరొక దేశమువారికి తెచ్చుకొనుచుండెడివారు. ఇట్లు క్రమక్రమమున ఆ దేశ ప్రజేయులగు వర్తకము అభివృద్ధి చెందిన కొలది నాణెములు మొదలుగునని కనిపెట్టబడెను. ఇటుల వర్తక మభివృద్ధి చెందికొలది నూతన వర్తక పద్ధతులు ఒకొక్కటిగా క్రమచక్రమున తలెత్తినవి. ఇట్టిమార్పులు ఇండియా యందును, విదేశములందును ప్రబలుచున్న వర్తకములకు బాగుగపని చేయుటకు కావలసినంతయందకి వర్తక విద్యను నేర్పు పాఠశాలలు విదేశములందురలె మనదేశమునందు బయలుదేరలేదు. ఈవిషయములను నేర్పుటకుతగిన పాఠశాలలను ఉపాధ్యాయులు లేనందున ప్రజలు తమవారికి వర్తకవిషయమై సంకతులు నేర్పలేక యున్నారు. ఇట్టిస్థితిలో దొరతనము వారు గాని చిన్నచిన్న సంస్థానపు రాజులు మహారాజులు గాని తగిన శ్రద్ధవహించి ప్రస్తుత మున్న వర్తక పాఠశాలలసృష్టి అధికము గావించవలయును.

ప్రస్తుతపుస్థితిగతులలో వర్తకమున గురించి భాగుగా తెలిసిన యిత డెవటకు బోయిషను ఘనత గామిటయేగాక మంచి ఆగ్రహముగూడ బడయుచుండును. వర్తక ప్రాముఖ్యత నిలచినంత కాలమును వాణిజ్యవిషయజ్ఞుల సంఖ్య హెచ్చినచో స్వాజ్ఞనతగ్గిపోవునేమో అని శాస్త్రజ్ఞులు భయపడ నవసరము లేదు. ఆంగ్లములకుబోయి మనకు కావలసిన సామగ్రిలనుకొనుటకుగూడ కొంతవాణిజ్య విషయజ్ఞులను ముందరవేయ. అట్టి యుభౌగంశములను తెలిసికొనుటకైన బాలురపాఠశాలలందు వాణిజ్యవిషయములను ముఖ్యముగ నేర్పవలయును.

ప్రస్తుతము మూల్యభయవల్ల తరగతిలో వర్తకమునకు సంబంధించిన విషయములుగూడ ననుబంధములలో నున్నప్పటికిని వెల్లుడూరుపాఠశాలలందు యావిషయములు ఉపాధ్యాయులు చేసేర్పబడుటలేదు. ఇవి నేర్పబడుటవలన విద్యార్థులు వర్తక పరిక్షయం దుపూర్తిగా కృతార్థులై యేగాక తక్షణలేక్కలు మొదలుగాగల వారిని చ్చి కొనిన విద్యార్థులతో సమముగానే యుండుచు వర్తకమును గురించి నేర్చుకొనిన విద్యార్థికి పాఠశాలను వదిలిన వెంటనే ఉద్యోగము సులభముగ దొరకగలదు. ఇతర విషయములలో కృతార్థులగు వారికి ఉద్యోగము దొరకనను వారి విద్య ఆపవలయుండు వారికి నిరుపయోగముగుటచే వారు క్రమశుభముగా న ఉపాధ్యాయులు కొంత క్రమతీసికొనవలెను విద్యార్థుల తండ్రులు తమకొడుకులకు బి. ఏ. వతకు చదివించెదరనేక మూల్య భయవల్లతో మానిపించెదరనేక మనగొనవలెను అట్లు మానిపించెదమనినచో అట్టివారు వాణిజ్యాది విషయముల నేర్చుకొనుటవలన కలుగు లాభములను వారికి బోధపరచివారు అందుల కంగీకరించునట్లు చేయవలెను. పట్టపర్తియందుకుకృతార్థులగుటకు లేక్కలో దేశచరిత్రయో యేదియో ఒకటియే కావలెననుక మూల్యభయవల్ల తరగతియందు విద్యార్థి యెంచుకొను విషయములందు వర్తకమునకు సంబంధించినశాఖ మొకటిగా యెంచుకొనునట్లు పరీక్షార్థి కాదులు చేయవలెను. వర్తక విద్యార్థివృద్ధికొనుటకు వర్తకపాఠశాలలను స్థాపించుటయే శ్రేష్టమైనపని.

నిర్బంధావాస నిక్షులు.

పత్రికాభిప్రాయములు.

హిందూ పత్రిక.

ఈ పత్రిక నిర్బంధావాసములో జరిగిన కలహమున పైకి లుగ పట్టుకొనినవారిని విడుదల చేసి అన్యతేతన రాజు నీతి లోకమునకు గుర్రుత్తునుచుండగ, ఆదితీ సెంటుమ్యు ని. పి. వాడియా. జి. ఎస్. ఆరంజేయగార్లు నిర్బంధావాస తీరుపాలు చేయువాడై విరుగుల విచారకరముగాను, విపరీతిము గాను నడుచిరి. ఈ రెండు విషయములను ప్రపంచమున ప్రముఖత సెందరగియున్నది. నిర్బంధము పైకిలను విడుదల చేయు నవసరమున, ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధము దేశజల ఆశయములను ముగులను దాగ న్యభావముతో తిలకింపుచున్నారని యందుములమున తెలియగలదని భోనరులాగారు కామస్వస్థలో చెప్పిరి. హిందూదేశము లోను, అందు ముఖ్యముగ చెన్నరాష్ట్రమునను, ఆంధ్రోళనము నణగఁజొక్కుటకు తగిన కారణము తెచ్చి? విప్లవభావన మన్నితమున అరాజకస్వభావముగల నిర్బంధము దేశములో సంక్రమింపి గలంగజేయుటకు యత్నములు సలుపబడినవి. రాజభక్తి గలిగి, శాంతిని కోరుచున్న హిందూదేశము నెడల నందులకు విరుద్ధముగ వర్తించుట సమంజసముని తోచినది. ఈ భాగమున నేదియొకలహము గాని, కుట్రగాని బయలుదేరుననెడి మరణిప్రాయ మెచ్చటను వివరములందుటలేదు లేదు. అయినను ఇండియా రక్షణశాసన మిచ్చటకుండి శాస్త్రసమృత్తులగు రాజ్యసంగ్రహములకు స్వాతంత్ర్యముతో పాటుపడుచున్న ముగ్గురు నిరపరాధులవై ప్రయోగింపబడినది. ఈ శాసనము యధ్యపయమున శత్రుపక్షమున చేరు వారివై సుపయోగింప నిశ్చయింపబడినది. వీరి సెంటుమ్యుగారు ముగ్గురువారు జర్మను దేశములతో జేర్చి సామభూతిని గలిగియుండలేదు. అదిగాక, వీరు జర్మనీవారిని యాపుమాపుటకు తమకత్తికొలిది సహాయము చేసిరి సామ్రాజ్య శాసన సభలో ఈశాసనమును మాదాదా భాయి, చందాగాడ్ల తీవ్రముగ ఖండించిరి. వీరు ముగ్గురికిని ఈతీక్షను విధించుటకు కారణము తెలుపబడి యుండలేదు. ఆరంజేయ, వాడియాగార్లు ముందు తీక్షణింపుటకు తెలియజేయబడినది. హిందూదేశ రక్షణశాసనమును ప్రభుత్వమువారు తమ కట్టుబడు ద్రింపజేసెదనని బెంటుమ్యుగారు గవర్నరుగారిని అడిగినప్పుడు, శ్రీవా రావిషయమై దర్శించుటకు వీలు లేదని చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారికి నర్జన గడంగుటచే తమపక్షముయొక్క డౌబ్టులమును తెలియుచు న్నుది. ఇట్టిదర్జనలు హోమరూలు, స్వరాజ్యాంధోళనము చేయు వారిని నిరూపనా పరుపన శాసనాడి తలంపుతో చేయబడిన వనుటకు సందియములేదు. వీరువ్రాసిన గ్రంథములను అమృతాదని శాసించుటచే వీరికివచ్చు రాజుడి తల్లిపోవుచున్నది. బెంటుమ్యుగారు "న్యూఇండియా" పత్రిక ప్రచురింపజాలరు. ఆరంజేయ, వాడియా గార్లును కూడ తీసి నేయుటకలన పత్రిక కొనసాగుట కష్టముగ నున్నది. ఇట్టి కార్యములను చేయుటవలన ప్రభుత్వము వారికి ఉదార న్యభావము లేదని తోచుచున్నది. బెంటుమ్యు ప్రభువుగారి ప్రభుత్వముచేసిన కార్యము నాగరిక ప్రపంచమునకుటను విచారమున, ఆశాభంగమున కలిగించినది శ్రీవారి యుపన్యాసము ఖండింప బడిన తరువాత, ప్రభుత్వమువారి వద్దనుండి యొకసమర్థనము వచ్చినది. అందుచే ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారు శాంతిని నెలకొల్పునూర్చున ను లంబించెదనని తోచినది. కాని తరువాత జరిగిన చర్చవలన ప్రభుత్వ ప్రాయమును ప్రభుత్వమువారు వదిలింపలేదని తెలుచున్నది. దేశజల ముందులో చేరులు నాటుకొనిన హోము రూలు ఆంధ్రోళనమునకు సంబంధించి ముగ్గురుముఖ్యులను బంధించుటచే ప్రభుత్వము అధికారములను స్నేహితులగు లుండవలసిన అకస్మత్తులదని ప్రభుత్వమువారు తెలుచుచున్నట్లు తోచుచున్నది. మరియు హిందూదేశము యుద్ధము సంతము సెందించుటకు అమితసహాయ తెచ్చుచును నుచుచున్న ప్రభుత్వమువారి కిట్టి కార్యమును చేయుట తోచనీయదు. మన దేశమున కొంతమాత్రమున జేసిన బీసెంటుమ్యు ప్రభుత్వములకునిక భూసాహాయ్యము చేసి, వారి రెండల మనకుగల గౌరవమును వ్యక్తపరచలేదని డాక్టరు ఎస్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యంబువారు చెప్పినమాట లెంతయు గణనీయములు. నిర్బంధావాసమునకు స్వాతంత్ర్యప్రధానయగు

నెల్ యిట్టికేతియంద యున్నప్పుడు, కృతజ్ఞులగు దేశజలు అరసిపోషణకు 50,000 పానుల చందాలవేసి సహాయముచేసిరి. కొన్ని సమయములందు సంవత్సరమున 15,000 పానుల చందాలకూడ వచ్చుచుండె నట. 1829, 1835 సంవత్సరముల చుట్ట 91,800 పానుల చందాలియ్యబడినట. భరితముగనే ఇంద్రాంధుదేశములో కాడ్డెల అడుగతని స్వాతంత్ర్యమునకు కృతజ్ఞతను తెలుపుచు 80,000 పానులను చందాలనులమున వ మూలు చేసి ఆతని కీ యబడిన. మనదేశములోని ప్రజాసామ్రాజ్యజీవనము నిరుత్సాహకరముగ నున్నది. కావున నిట్టికేతియందు శ్రీ బెంటుమ్యుగారికి భారతీయు లెన్నియు తమ కృతజ్ఞతాసూచకముగ చందాల కొన గుటకంటె మరియొక సునకార్యము లేదు. ఈనిర్బంధావాస తీక్షనుగార్లు ప్రజల అనిష్టమును వ్యక్తపరచుటకు రాబోవు గురువారమువారు సభ జరుగవలెను.

హిందూ పత్రిక.

డాక్టరు ఎస్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు గారి లిటుల వ్రాయుచున్నారు:—
బెంటుమ్యుగారికి విధింపబడిన నిర్బంధావాస సమాచారము దుఃఖితమేగాక ప్రజలసంతృప్తి లగుచు రనుటకు సందేహములేదు. ఈమె కిట్టి కేక్ష విధింప బడినందువలన భారతీజాతికి కలుగునట్లును సన్మజనులకు విదితమే. కనుక యావిషయమును దర్శించుట నాయుద్ధయముగాను, దొరతనమువారి యుత్తరువు కలసి ఫలితముల నిండుక విచారింపవలసి యున్నది. తమ గ్రంథముల విక్రయించిన ధనమువలన నీమె యిది వరలో కాలక్షేపము చేయుచుండెను. వర్తమానమున గ్రంథ విక్రమ ప్రచారములను దొరతనమువారు నిరోధించిరి. దొరతనమువారి యాజ్ఞల నీమె తిరస్కరించినయెడల, జరిమానా మూడు సంవత్సరముల జైలుసాలవాసము లేమెకు విధింపబడును. ఇంతియగాక అనేకుల నీమె పోషించుచున్నది. వైగానీమె ధనము నిలువచేసికొను న్యభావము కలదిగాక, చేత వైకము పకటయేకడవుగ, నాధనమును ప్రజలకింద వినియోగపరచును. భారతీయుల విషయమున నీమె తనజీవితమును ధాగ పోషియున్నది గాన నిట్టితరుణమున నీమెకు ధనసహాయ మొనర్చుట మన విధి. కృతజ్ఞతాపూర్వకముగ మనమొక నిధి నేర్పాటుచేసి, తన్నిధిద్రవ్యమును బంధవిముక్తియగు వరకు బెంటుమ్యుగారి ఖర్చులకింద వినియోగ పరుపవలయును. ఈమె నిధి ద్రవ్యమునుండి కాడ్డెల బుచ్చుకొనకపోవచ్చును. అట్లు జరిగినచో, నిధిమందలి ద్రవ్యమును, మరియొకకార్యము నకు వినియోగింపవచ్చును. భారతదేశమున కీమె యొనర్చిన సేవాసూచకముగ స్మరణచిహ్నము నొకదాని నెలకొల్పవచ్చును.
న్యూఇండియాపత్రికకు సంబంధించిన యొక చిన్న విషయము నిదట వివరించుటకు ప్రస్తుతముగాను. ఈపత్రిక గత మూడు సంవత్సరముల యందును విపరీతముల నెన్నియొ బుట్టించెను. నెలకు రూ. 250 నేలూపాయల వట్టము వచ్చుచుండినను యితరకాలమువరకు పత్రిక నడుపబడినది. మొత్తమున పత్రికా నిర్వహణమున మూడులక్షల రూపాయలు వ్యయమైనవి.
వాడియా, ఆరంజేయగార్లు కూడ బెంటుమ్యుగారిని దుర్భేషయుచు న్నారు. బెంటుమ్యుగారిని తీసి విషయమునగూడ భారతీయులు కృతజ్ఞతతో చరించుట యావశ్యకము.
మా! కె. వి. రంగస్వామి అయ్యరుగారు.
తలపును వ్యక్తపరుటలేదు. వర్తమానమున సంప్రాప్తించిన నీయిక్కట్లను దేశీయులు శాంతిభావమున నోర్చుకొని యుండి యాగ్రహచిహ్నమైయున్నారు. కనుక బెంటుమ్యు యాదిగాగల తీక్షణులు భూసాహాయల ప్రేతేమింపలేదని స్పష్టపరుచున్నది. తమ కిట్టి యిటునులు ప్రాప్తించవచ్చునని యోచించి బెంటుమ్యు గారు హోమురూలు సమితి కార్య నిర్వహణమునకు ప్రత్యేకముగ నేర్పాటుల మొనర్చిరి. ప్రజల యందు విద్య, సంభూభావముల వ్యాప్తి మొనరించి వారు ప్రాతినిధ్య పరిపాలన మాత్రములను సంపూర్ణముగ ప్రాపించి నుండవలసిగాని వరకు స్వరాజ్యము లభ్యపడనేరదు. కనుక ప్రభుత్వమున సమితివాది యుద్ధయములయందు పనిజూపవలయును. స్వపరిపాలనా సోపానముల నిష్కర్ష చేయుట గూడ యావశ్యకమైయున్నది. వీనిని సమ హోమము (క్రాంతి యుద్ధ) యందు లు కలుగక పోవు. కాని కార్యకీక్ష కలిగినయెడల విజయవందలగును. బెంటుమ్యుగారి సహో సామర్థ్యము తేకపోయినను కత్తికొలిది నియామక కార్యనిర్వహణకుని విధులను సంక్రమింపవచ్చునని నిర్వహించును. రాష్ట్రీయ, సామ్రాజ్యముల దొరతనములు రెండింటి తోడను పరిచయముండును. గాన సమితిని సురక్షితముగ ననుభుటకు నాకవకాశ ముండును.

"ఇండియను పేట్రీయటు పత్రిక"
బెంటుమ్యుగారు, వాడియా, ఆరంజేయగార్లు నిర్బంధావాసము విధించిరిని వినుట కంతయు బాధగనున్నది. శ్రీగవర్నరుగారు శాసనసభలో చేసిన యుపన్యాసమును వినిన మనకు యీవాద పూర్తిగ ఆశ్చర్యమును గొలుపుట లేదు. బెంటుమ్యుగారు ముఖ్యముగా రాజకీయ విషయములలో పనిచేయుచున్నది. విద్యావంతులగు భారతీయులలో ననేకు లామె శిష్యులుగనున్నారు. ఈమెచేయు నాందోళనము తమకు భంగకరమని ప్రభుత్వమువారు యాపించినారు. ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞానుసారముగ తన యూహలను మార్చుకొనుట కామె సమ్మతించలేదు. కాని దొరతనమువారు కొంతకాలము యోషికపట్టి యుండినయెడల యీమె ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞానను సరించి తన వాదాటిని తగ్గించుకొని యుండును. ఈమెపై నిట్టి తీక్షణ విధించుటకు అవసరము కానరాదు కాని, ప్రభుత్వమువారు తమకు తోచిన విధమున దేశమున శాంతిని నెలకొల్పి యత్నింతురు.

ఈమె మన హిందూదేశమునకు ఘనముగ సేవచేసినది. ఈమె మనదేశమునకు కార్యకీక్షయు, శ్రమాసహిష్ణుతయు అవసరమును సందేశమును భారతఖండమునకు తీసికొనివచ్చినది. ఈమె హిందూదేశమునకు తన సర్వస్వము సర్పింపదలచుకొన్నది. రాజకీయ విషయములలో క్రియా పూర్వముగ పాటుపడవలెనని యీమె తెలియజేసినది. ఈమె దేశీయ విద్యను నెలకొల్పుచున్నది.

బెంగాలీ పత్రిక.

దీనివలన శాసన డౌబ్టుము విదితమగుచున్నది. భాగ్యత గలవారుగూడ దీనిని వివేకముతోను సావధానతతోను ప్రయోగింపజాలరనిగూడ స్పష్టమగుచున్నది. ఆనిబెంటుమ్యుగారికి వాక్పాదము కలిగినను స్వరాజ్యోద్యమము మాత్రమడుగంటబోదు.

ట్రెబ్యూను పత్రిక.

ప్రజల ప్రస్తుతాశయములను గూర్చియు రాజకీయమున వాసిధిలిగుర్చియు సంపూర్ణముగ వికాసమును ప్రజలకు కలిగించి బెంటుమ్యుగారు భారతీయుల కృతజ్ఞతను శాత్రుత్వముగ గడించినది. కాన నామెకు విధింపబడిన ఈతీక్ష తమకే విధింపబడినట్లు భారతీయులందరూ ముఖ్యముగ దక్షిణదేశమువారు భావించుట సహజము.

పంజాబీ పత్రిక.

స్వరాజ్యాంధోళనము మిలిమిరిన నిందాలోపణమని గవర్నరు గారికి తోచినవారి దీనిని విలిపింపేయి గోయదులేని మామూలు న్యాయశాసనముల ననుసరింపవలసిగాని దేశకీక్షక శాసనము నుపయోగింపదగినది గాను, ఆశాసనము ప్రయోగింపబడదగిన విషయములం దిచ్చుకు ప్రయోగింపబడలేదు.

బొంబాయి రాష్ట్రీయసంఘము.

ఈనెల 18వ తేదీని సంఘమువారు సమావేశమై చెన్నపు. శాసనసభయందు గవర్నరుగారి సంగిన యుపన్యాసమును ఖండించిరి. గవర్నరుగారు కాంగ్రెసువారిని ప్రత్యక్షముగ నాక్షేపించిరి. కాంగ్రెసువారి, తీర్మానమును కాంగ్రెసు హోమురూలు సంఘముల వారసునించవలె నని తీర్మానించిరి. ఈతీర్మానమును ఇండియా దొరతనమువారికిని ఇండియా మంత్రిగారికిని మహమ్మదీ లావుడుజార్జి గారికిని పంపుటకు తీర్మానించిరి.

ఆనిబెంటుమ్యు ఆరంజేయ వాడియాగార్లు నిర్బంధావాసము విధింపబడినదను వార్త తెలిసినది మొదలు బొంబాయి మితవాదులభావము మారినది. ఇదివరకు హోమురూలు లీగులలో చేరనివారు పునుపు రెండు చేరనెంచుచున్నారు. మా! జిన్నా గారును జహంగీరు పెటిటు గారును ఇదివరకే చేరి, మరికొందరు చేరనున్నారు.

బొంబాయి క్రాంతికులు.

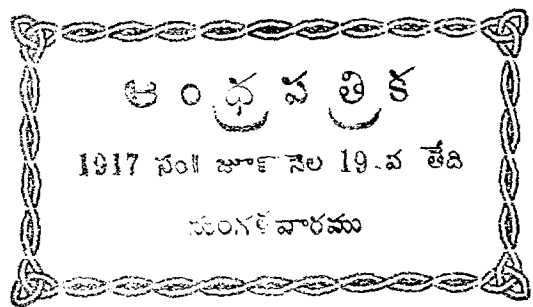
సాంప్రదాయ సిద్ధమైన ట్రియూ శాస్త్ర సమ్మతమైన ట్రియూ రాజకీయం ధోళనమును అణచివేయుటకు హిందూదేశ రక్షకశాసనమును అమలులో తెట్టుట కేవలము శాసనవిరుద్ధమైనది. ఇతరవిషయముల ఎడ వినియోగించవలసిన హిందూదేశ రక్షకశాసనమును ఇట్లు వినియోగించుట కేవలము నిరంకుశాధికార దుర్వినియోగ మని నుడువదగును. మితవాదులు అతివాదులును తమ భిన్నాభిప్రాయములను పోటింపక కలిసి పనిచేయుటకై ఆనిబెంటుమ్యుగారి నిష్పంధప్రవాసము కలిగినని చెప్పువారు, ఫలితములకు నెరవక అందరును కలిసి పనిచేయవలయును.

పునుకొంటు సంతానమునూ లేదని వెలుగుచున్న అను
గ్రామమునకు కొలకూరు లేచి పాపు ఇన్ స్పెక్టరు గారున్న
జానకిరామనాయకుగారు పోవుచున్నపుడు ఆజిలయ్య
ఆరు ఎత్తయిన ప్రవేశముయొకటి బైకరిగ్రహమునకు,
మొలపటిరాతిపైకి తిరిగి వరుగుచున్న బైక
నవాలయమును కనబడెను. ఈసంగతి వీరు సంతానపు కన్య
ప్రదగ్గునకు (ముజియమ్ వారికి) తెలిపిరి. వారణాసికి పోయి
వానిని కొనివచ్చిరి. ప్రస్తుతము బైకరహములు కన్యప్రదగ్గునకు
యందు చూపబడుచున్నవి. ఈబైకరహములు చాల పాతబైక
రైలురాళ్లవైనను పల్లరాళ్లవైనను చెక్కబడెను. అయితగ్రహ
ము తపస్సునందుండిన బుద్ధునియాకృతితో నున్నది. గతమేము
రెండు తేదీని జానకిరామనాయకుగారును నేరంటకృష్ణ ఆళ్ల
రుగారును మరొకరినొకరును తిరిగి ఆళ్లమునకు పోయి,
ఆళ్లమునకు సొక యునిశ్వరుడు సంగరించుచుండు ననియు
అతడు ప్రారమును మహిమగలవాడు ననియు వివరించుచు
కనకశనికొనతను తమపై సాగ్రహము చేయునని ముగిసెను.
ఆసామగ్గులు తుగిలికొనిగ్రహములకు పీచుకట్టినందున
వైట్టికి కొని బైగ్రహమును నుండి తొలివారికి పీచుకట్ట
నిచ్చి తాను విడిచివేసెను. అతడునునుండి నీటికొనకపోయెను.

విషయానుక్రమణిక.

స్వదేశోద్యమము	2
ఇండియాపత్రిక వ్యాసములు	3
నిర్బంధావాస శిక్షలు - అభిప్రాయములు	4-5
ప్రధానవ్యాసము	
స్వధర్మ నిర్వహణము	6
వాస్తవ - వ్యాఖ్యలు	7
విరోధానుభవసంగ్రహము	
విదేశీయప్రవాహము	8
వృత్తాంతములు	9
వ్యవసాయ విద్యారంభ	10
ఇంగ్లీషు తంత్రీవాదము	11-12
వ్యవసాయ ప్ర విద్య	13

స్వధర్మ నిర్వహణము.

మనుజుల స్వభావ మతివిచిత్రము. ఒక ఊణము నందు మహాదానందము. ఒక ఊణమునందు పరమవిషాదము. ఒక ఊణమునందు పరమాశ. ఒక ఊణమునందు నిరాశ. ఒక ఊణమునందు పరమోత్సాహము. ఒక ఊణమునందు వైరాగ్యము. సుఖప్రవృత్తిలేని మానవుల కివి సహజావస్థలు. లోకప్రవృత్తియందు నిరవధికముగ సిద్ధుద్ద్య భావము పర్యాపంబగుచున్నది. ఈ దినమునందు చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞలను జూచి భారీయని యానందించువారు గలరు. దేశక్షేమమును గోరి పరిశీలించెడివారు గలరు. శిష్టములకు వెరచుటయును సుఖమునకు సంతరించుటయును లోకప్రవృత్తికి సహజావస్థయైనను కార్యసిద్ధికి ప్రయోజనకరము గాదు. కీడులు సుఖదుఃఖములను లాభాలాభములను పాటింపకను స్వధర్మ నిర్వహణమునకు పూనుకొని ప్రజలసన్మానమునకు పాత్రు లగుచుండురు. ప్రజలయందు రాజకీయాం దోళనము రాజ్యస్థాపనముతో బుట్టుచున్నది. సకల దేశములకును రాజ్యాం గాందోళనము సహజావస్థ. పాలక పాలితు లోకజాతికి చెందిన రాజ్యములందును రాజ్యాం గాందోళనము వర్త్యప్రం బగుచున్నది. మావపనిర్మితము లైన సాధారణజనలందు పరిపూర్ణత్వము దురటము. అపరి పూర్ణములైన సంస్థానవలను పరిపూర్ణానికి దెచ్చుటకై మానవులు నిరంతరము పాటుపడుచున్నారు. ప్రత్యేక ప్రయత్నములను నిరంతరము ప్రతి భుజించు చుండురు. ప్రత్యేకలాభములకు భంగము గలుగునపు కీ ప్రతిఘటనసామర్థ్యము ప్రబల మగుచుండును. ఈ సంరంభము సకల సంస్థాపన లందును గోచరంబగుచుండును. సంరంభము లేకను స్వీయస్వత్వములను విస్మించుట దుర్లభము. సుసారములందును సంఘములందును ప్రతిఘట నము లేకను వ్యవస్థలకు స్వతంత్రము గలుగుట లేదు. రాజ్యములందు సంరంభము లేకను స్వా లంకారము వికసించుటలేదు. ఆంగ్లేయ రాజ్యాంగ నిర్మాణము ప్రాచీనము జరిగిలిచ్చిన వారల కీ యు దాహించు విధించుచున్నది. నియోజకగణసంస్క రణాధారము మంగీకృతమునకు కింగ్డంనున్నందు అసా

రమైన యాందోళన మవసరమైనది. ఆందోళనము నందు సంరంభమును సహజము. ఏ మహాత్కార్య ముగాని కేవలము స్వల్పమైన త్యాగమువలనను సాధ్యముగాదు. మహాత్కార్య నిర్వహణమునకు మహాత్మాగ మవసరము. ఆందోళనమునకు ఫల మైన సంరంభమునకు వెరచి విషాదమునుబొందుట వలనను ప్రయోజనము గలుగదు. భరతఖండము నందు రాజ్యాం గాందోళనము సక్రమముగ జాతీ య మహాసభతో ముప్పది రెండేళ్లకు పూర్వ మారంభమైనది. ఆ సక్రమాందోళనము క్రిమ క్రమముగ వికాసము నొందుచున్నది. జాతీయ మహాసభా చరిత్రమును బాగుగ నవలొకించిన వారలకు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యాంత్యత్వమైన స్వ రాజ్యస్థాపనమే సభాదర్శనుని విశదమగుచున్నది. దాదాభాయి నౌరోజీగారు గోపాలకృష్ణ గోకలే గారు వారి క్రమములం దీభావమును నవ్యాజ ముగను పరిస్థుతుముగను తెలిపియుండిరి. గత సావత్సరమునందు లక్ష్మోగపురము నందు గూడిన దేశీయమహాసభయందు స్వపరిపాలనమునకు సం బంధించిన ఈక్రిందితీర్మాన మామూడించబడినది.

“భరతవర్షమునందలి మహాసంఘములు ప్రాచీనసభ్యతా లభ్యము లగుటకేసియు, ఆ సంఘములవారు పరిపాలనము గం దును రాజ్యానీతియందును విశేష సామర్థ్యము కలిగియుండుట చేతన, నూరేండ్ల బ్రిటీషుపక్షపాలనమునందు వారు విద్యయం దును ప్రజాపక్షత్వమునందును గృహిని పొందియుండుటవలనను, మతము ప్రస్తుతము గల పరిపాలనావిధానము ప్రజల మనచి తాభీష్టములను నెఱవేర్చక ప్రస్తుతావస్థలకును స్థితిగతుల కును తగియుండకపోవుటచేతన, సర్వముగ భరతవర్షమునకు స్వపరిపాలనము ప్రపాదించుటయే క్రీటిషు పరిపాలనమునకు ఫలనంకల్యము లని తెలుపుచు, రావడమును ప్రకటించేయుటకై మహాసభయందు రాజరాజేంద్రయ్య కరుణించుటకు సమయ మానకై మొదటి జాతీయ సభాసభ అభిప్రాయ పడుచున్నది.

ఆఖిల భారతీయ మహమ్మదీయ సంఘము వారేమిట చిన సంస్కరణోపసంఘమును యావత్భారత జాతీయ మహా సభోపసంఘమును చేరి కలపఱచి నిర్ణయించిన వ్యవస్థలందు గల సంస్కరణములను ప్రసాదించి స్వపరిపాలనమును స్థాపించుటకై నియంతారంభమునకు పూనుకొనవలయునని జాతీయ సభ కోరుచున్నది.

సామ్రాజ్య నిర్మాణమునందు భరతవర్షమునకు పూర్వన ణ్ణితిమంకి తొలగించి స్వాధీనాధిపత్యములతో సామ్రాజ్యము నందు సమభాగమును కలిగి యుండునటులు అర్థంపవలయును.”

శ్రీ మేట్లాను ప్రభుత్వవారును స్వపరిపాలన స్థాపనమే బ్రిటీషు పరిపాలనమునకు ఫలమని శాసనసభయందు తెలిపియుండెను. పాలకుల యుత్తరువునందు స్వపరిపాలనా దర్శకు నకు పాలకులు ప్రతిఘటించుట లేదని ప్రకటించిరి. పాలకులు ఆంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు స్వరాజ్యస్థాపనము బ్రిటీషు పరిపాలనమునకు ఫలమని ప్రకటించు చున్నారు. “సత్వరముగ భరతవర్షమునకు స్వపరిపాలనమును ప్రసాదించి దానిని స్థాపించుట కయినయంతారంభమునకు పూనుకొనవలయును.” అని జాతీయమహాసభయందు తీర్మానింపబడినది. ఆనిబెజంటుగారు పూనిన స్వరాజ్యాం దోళనము నందు యుద్ధానంతరము నందు వెంటనే స్వరాజ్య ము స్థాపనము చేయవలయునను భావము గలదు. పాలకులు స్వపరిపాలనము సాధర్మ్యముగ సం గీ క రించు చు న్నారు. జాతీయమహాసభ స్వపరిపాలనము సత్వరముగ స్థాపితము నావలయునని తీర్మానించినది. స్వరాజ్యవాదులు యుద్ధానంతరము శీఘ్రముగ స్వపరిపాలనము స్థాపితము గావలయునని కోరిరి. అందును స్వ పరిపాలనము భరతఖండమునకు గమ్యస్థానమని యంగీకరించు చున్నారు. గమ్యస్థానమును జేరుటకు గల సాధనములందు పాలకులకును సాలితు

లకును సంరంభము గలుగుచున్నది. ఈ సంరంభ మునందు జయము పాలకులు ప్రజలుచేయు ప్రయ త్నములపై నాధారపడియున్నది. ప్రజలు పాలకుల యనుగ్రహమునునమ్మి స్వపరిపాలనస్థాపనకై వేచి యుండుట ప్రయోజనకరమౌ స్వయంసహాయ ప్ర తమును బూని సంకల్పసిద్ధికై పాటుపడవలయునా యను ప్రశ్న దేశక్షేమమును గోరువారు యో చించి నిర్ణయింపవలసియుండును. స్వపరిపాలనము సత్వరముగ సమసాధుటకై పాలకు లేమిచేయ వలసి యున్నారు

లోకమునం దెచటను నధికారవర్గము సంరం భము లేకను స్వీయాధికారమును విస్మించియుండ లేదు. బలముగల పక్షమునకు విజయము గలుగు చున్నది. అధికారబలము గలవారు చేసిన యుత్త రుం ప్రతిహతముగ నెగ్గగలదు. ధర్మసంక్షేమము సయితము బలములముననే సాధ్యమగుచున్నది. వర్తమానమహాసంగ్రామము నందు ధర్మ మాంగ్ల పక్షమునం దున్నను ధర్మసాఫ్థాపనమునకు మహా బల మవసరమైనది. వర్తమానకాలమునందు దేశ మును కలవరపరచుచున్న రాజ్యాం గాందోళనము నందు స్వపక్షనిర్వహణమునకై భారతీయులకు సన్నీబల మవసరమగుచున్నది. భరతఖండము నందును నధికారులు స్వీయాధికారమును సంరం భము లేకను విస్మించుదురనుట భ్రమయెయున్నది. ఈ సంరంభమునందు సక్రమాందోళనము ధర్మ ప్రతిపాలముగాదని యధికారులు అధికారవర్గాభి మానులు అంగీకరించుచున్నారు. కాని సక్రమాం దోళన మేదియో నిర్ధారణచేసినవారు మాత్ర మే పనును కనుపించుటలేక. ప్రభుత్వమువారికి అక్ర మాందోళనమును నిర్ణయించుట సులభము. సక్ర మాందోళనమును నిర్ణయించుట దుర్లభము. సక్ర మాందోళన మిదమిత్థమని నిర్ణయము గానపుకు ఆందోళనకర్త లందరును రాజానుగ్రహమునకు పాత్రులు గావచ్చును. ఎవరేరోజున రాజానుగ్రహ మునకు పాత్రులగునో నిర్ణయించుటకు వీలు గలుగదు. ఈ విషయ దశయందు ప్రజలు భయ భ్రాంతులై స్వపరిపాలనాందోళనమును పరిత్యజింప వలయునా లేకను స్వధర్మమును నిర్వహిం చుటకై పాటుపడవలయునా యను ప్రశ్న దేశక్షే మమును గోరువారలకు గలుగుచున్నది. భార తీయులు నిర్విణ్ణహృదములై స్వధర్మనిర్వహణమును నుపేక్షించిన వారు పరిహాసమునకు పాలగుదురు. స్వపరిపాలన స్థాపనోపక్రమణము దూరస్థమగు ను. ప్రతిపక్షుల బలము ప్రబలుచు. ఈ సందిగ్ధ సమయమునందు సక్రమ స్వపరిపాల నాందోళన మును జేయుటకు దగిన మార్గములను దేశక్షేమ మును గోరువారు రచియింప వివే కము.

శ్రీమతి ఆనిబెజంటుగారికి విధించిన నిర్బంధ ప్రవాసదండనమువలనను దేశమునకును బెజంటు గారిని కష్టములు నష్టములు గలుగుచున్నవి. పది వేలు గ్రాహకులు గల న్యూ ఇండియా పత్రిక ప్రస్తుతము నిలిచిపోయినది. బహుభంగుల దేశ సేవ జేయుచున్న బెజంటుగారి ప్రవృత్తికి సంపూ ర్ణమైన నిరోధ మేర్పడినది. బెజంటుగారికి సంపా ద్ధమైన నిరోధనవలనను నెన్నియో సంస్థాపనలు పోషణ లేకను నిలిచిపోగలవు. ఎందరో విద్యా ధులు సహాయము లేకను కష్టముల పాలగుదురు. ఎందరో పరిజనులు సహాయము లేకను కఠిం పించుదురు. బెజంటుగారు తననిర్బంధప్రవాసమును పరమ సంతోషముతో స్వీకరింపవచ్చును. కాని ఇతరుల కష్టములను నివారించుటకు బెజంటుగా రికి గల శక్తి సామర్థ్యములంతయును నిర్మూలమై

నది. సర్వ సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారు నిన్నటి హిందూ పత్రికాయందు ప్రచురించిన లేఖను జదివిన వారల కీ విషయమై హితవాదము గలుగుట సహజము. బెజంట్టుగారికి ఆమె ప్రచురించిన పుస్తకములవలన వచ్చేసి రాబడియే జీవనాధారముగ నున్నది. ఆ యాదాయమే బెజంట్టుగారిదానధర్మములకు సాధనముగ నున్నది. పాలకులయొద్దను వలనను బెజంట్టుగారి గ్రంథప్రచారము సంపూర్ణముగ నిలిచిపోవలసిన దిగి గలిగినది. బెజంట్టుగారింతవరకునుగ్గి గడించిన ధనమును స్వలాభమునకై నిలువఁజేసికొనకను ధర్మాధ్యక్షుని వినియోగించినది. భారతజాతీయోద్ధరణమునకయి స్వకీర్తిద్రవ్యమును శక్తి సామర్థ్యములను వినియోగించిన బెజంట్టుగారికి నుపకృతిచేయదగిన సమయ మిప్పుడు సమకూడినది. భారతీయులకు కృతజ్ఞత సహజ శీలము. హిందూ పత్రికాయందు సూచించినటులు శ్రీమతి బెజంట్టుగారికి భారతీయులు వారికి శ్రీవిశ్వాసములను బెలుపుటకై సహాయనిధిని స్థాపించుట వారి స్వధర్మ నిర్వహణమునకు సాధనంబై యున్నది. బెజంట్టుగారింతవర కెంతయొ ద్రవ్యమును భారతీయులకై వినియోగించినది. చెన్న పురియందు దామె నిర్మించిన హైందవ యువజన సంఘ మందిర మొకటి యాపె యాదార్యమును ప్రకటించుటకు చాలియున్నది. ఒక న్యూ ఇండియా పత్రికలకై మూడు లక్షల రూప్యములను వ్యయము చేసినది. విద్యాభివృద్ధికై గుప్తముగ నెంతయొ ద్రవ్యమును వ్యయము చేసినది. ఇందుల కుపకృతిగ నీ విషయ దశమందు భారతీయులు వారి భక్తి విశ్వాసములను బెలుపుట ధర్మము. భారతీయులు వారి యంత కాత్మ బోధలను గమనించి స్వధర్మ నిర్వహణమునకు పూనుకొని ఆత్మనారపమును గా పానుకొనెమట గాత!

(0)

చెన్న పురి - కావచిత్రము.
చెన్న పురియందు స్థాపించిన కావచిత్రము చరిత్రము విచిత్రముగ నున్నది. చెన్న పురియందు కావచిత్రమును పశ్చిమ క్రితము ప్రజలు స్థాపించి, లెదు మాను సంవత్సరములు కర్మాగారము కొంతవరకు పాగినది. కర్మాగారము లే మింతటి పని నిలిచిపోయినది. యుద్ధ మారంభమైన తరువాత ను పరిపాలకులు కర్మాగారమును స్వాధీనము చేసికొనిరి. సోదాబాజీలను తేయించుట కుపక్రమించిరి. కాని ధర్మ బహుధనంబులైన చెన్న పురియందు కావచిత్రము గావరపు పనిని నివర్తించుటకై మార్పియమునకు దొక యువకుని నియమించిరి. ఆయువకునియేవారు చెన్న పురియందలి పరిశీలకులను కుమర్తించి చెన్న పురియందు కావచిత్రము స్థాపనము కుద్ధమని నిర్ణయించిరి. కట్టెలు సామగ్రిలు ప్రియమనియను ముగ్ధితులైన పరివాంధ్రు లభించుట లేదనియు నుపసంఘమువారు నిర్ణయించిరి. చెన్న పురియందు 141 సోదాబాజీలు జేయుటకు రూ 5-12 అరుగుని యువసంఘము నిర్ణయించినది. ఈ వ్యయము ఇంగ్లాండుకు దగు వ్యయమునకు కట్టించుచున్నది. దీక్షిత ప్రేక్షకులు సోదాబాజీల జేయుట వలన లాభములేదని ఉపసంఘము నిర్ణయించి చేసినది. చెన్న పురికి ఇదిగ వాజుసామానులు సంవత్సరమునకు 18 లక్షల రూప్యములు విలువగలవి నిగుతుని యగుచున్నవి. గాజులు, చిమ్మిర, పూస, అద్దములు, నీసాలు ప్రతిసంవత్సరము దిగుమతి చేయబడుచున్నవి. నీవీవైనను చతురగ జేయుటకు చెన్న పురి తగిన స్థలముగాదని ఉపసంఘము నిర్ణయించినది. ఉపసంఘము వారు తీర్మానములను ప్రచురించినది. 1. సోదాబాజీలను జేయుట నా పుట యుక్తము గా నున్నది. 2. చెన్న పురి రాష్ట్ర పరిశీలకులను కట్టెలు యోచనలను గమనింపకల విగిన విషయములం దిచ్చే వణముచేయుట యనుగతము. 3. చెన్న పురి రాష్ట్రమునందు గాజు సామగ్రిని జేయుట కిది వర్తమకొనదు. జేయవలయును. 4. గాజులను జేయవలయునై స్వదేశ గాజుల స్థితి గతులను దేసికొనుట ప్రయోజనకరము. 5. తీగలు పోటీ

స్వదేశ గాజులు నిలువజాలవు. ఈ చిత్రకథను జదివేడివారలకు స్వదేశ పరిశ్రమల దుగ్ధతి విదితమగుచున్నది. స్వదేశ పరిశ్రమల పట్ల ప్రజలకు గాని పాలకులకుగాని సంపూర్ణాభిమాను లే నపుడవి వికసించుట దుర్లభము. యుద్ధమారంభమైనతరువాతను గాజు ధర కట్టింపు పెరిగినది. జపాను గాజు సామానులను పునఃదేశమునకు పంపుచున్నది. తలే గామునందు స్థాపించినగాజు కర్మాగారము క్రమముగ పనిజేయుచున్నది. చెన్న పురి యందు స్థాపితమైన కావచిత్రముగారము మాత్రము ఏవిధమైన గాజు సామగ్రిని జేయజాలకుండుట విచారకరము. లోప మెచట నున్నదియును విమర్శనమును జరుపుటవలసిన తెలియకున్నది. పాలకులు ప్రజాద్రోహమును కష్టమును వినియోగించకను గాని పరిశ్రమను నిలుపుటమాత్రము యుక్తముగ నున్నది. సకల కాష్టములందును కళలందును భారతీయోద్ధరణులు దళులను ప్రభువు తొలగించుట కిది యొకనివర్తనముగ నున్నది.

వృత్తాంతములు

(0)

కలకత్తా యుద్ధపు లాటరీ నేడు తీసెదరు.
డాక్టరు ఎ.కె. ఎ.కె. అయ్యరు గారు నీలగిరి వైద్యశాలకు సహాయోద్యోగులుగా నియమింపబడిరి.
ఈనెల 15వ తేదీకి బెంగళూరునందు రూ 88,46,860 లు యుద్ధపుణపు చంపగా జరు అయిపట్టు తెలియవచ్చుచున్నది.
లండన్, జూన్ 18:— వైనికవిషయమందు సలహా నిచ్చుటకు జనరలు స్ట్రెబ్బుగారు ఇంగ్లాండులోనే యందు రని ప్రకటించబడినది.
స్పెషలు ఆఫీసరు కె. డి. దత్తాగారి ప్రత్యేకపని ఈ నెలతో పూర్తి కావలసియుండగా నది ఇంక నొకటి రెండు మాసములవరకు వృద్ధిచేయబడునని తెలియుచున్నది.
నిక్కుచుత్తభుడుగను కరాచీలో వర్తకుముగ నున్న బకద్దానుగారు పాశ్చాత్యులగు నెస్టేగ్రీసు ఎలిజబెత్తు కన్యను పెండ్లియాడిరి.
ఒకడు దొంగతనముచే సెనని పోలీసువ్యవస్థాపకులకువహి పురు నక్షకభటుడు వాని వద్ద మొక రూపాయి లంచము పుచ్చుకొని దారిలో వానిని విడచివెట్టెనని వానిమీద కేసుచేసిరి. కలకత్తా ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటు స్పెన్సరుగారు ఆదక్షకభటునికి మూడు మాసములు కఠిన కీర్తి విధించిరి.
బొంబాయిలో గత ఆదివారము నాడు పట్టపగలు ఉదయము 10 గంటలకు కోటమంగుచ్చు మార్కులకంపెనీవారి భవనమందు దొంగలు తలుపులు పగులగొట్టి సుమారు లక్షరూప్యముల మించిన విలువగల నగలను అపహరించి నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. కోటలో దొంగతనములు జరుగుట కిదియే ప్రారంభమని తెలియుచున్నది.
సర్. డబ్ల్యు. మేయరుగారు వెల్లిండ్లను ప్రభువుగారిని ఆభినందించుట:—ఇండియా యుద్ధనిధికి విస్తారముగ మోకు సహాయముచేయుటలో పరిపూర్ణ జయము సొందించుటకు నా మనః పూర్వకమగు ఆభినందనములు, ఇకముఖ్య విషయము పరిసమాప్తి నొందినది గనుక, పోస్టాఫీసు నగదుపత్రములను కొనుటకు బుణసంఘమువారు యెల్లరిని ప్రోత్సహింపఁచెదనని నేను దృఢముగ నమ్ముచున్నాను.
5000 రూప్యముల మదింపుకు వైబడని కేసుల నన్నిటిని విచారించుటకు నొంబయిలో నీజీసినియ కోర్టును స్థాపించకల యనని ప్రజలు గట్టిగ గోరుచున్నారు. ఇదివరకున్న స్కాల్సు కాజుకోర్టుల యధికారమును హెచ్చించుటకంటె ప్రత్యేకము ఇంకొక కోర్టుని స్థాపించవలెనని భారతీయ నక్షక సంఘము వారు దొంగతనమువారిని విశ్చిక్షింపిరి.
మొనగరు విశ్వవిద్యాలయ కావచిత్రవారు ఇంజనీరింగు, వర్తకతరగతులు నాతనముగా తెరువనలెనని చేసినమాదనలను మొనగరు దొంగతనమువారు అంగీకరించి ఇంజనీరింగుతరగతికి బెంగళూరునందు, డి. సి. (జేదిల్ ఆఫ్ కావచ్చు)

తరగతి మొనగరునందును పాతకాలలందు ఏర్పరుచుట కంగీకరించిరి. ఇంజనీరింగు తరగతికి సంవత్సరమునకు రూ 100 లున, బి. సి. తరగతికి బి. ఏ. తీతమున్న విద్యార్థులనుండి వసూలు చేయుటకు నిశ్చయించబడినది.
గతకుక్రవారము మధ్యాహ్నము కలకత్తాలో ఎజ్జి కోర్టు మైదానమున 7 అడుగులు పొడవుగల పామును చంపి ఒకడు దానిని ప్లేట్సుచున్, పులికా భవనమున కీక్కుకొని వచ్చుచుండెను. దానినిచూచినవారందఱును భయకంపితులై ఆశ్చర్యముగా వానివైపు చూచుచుండిరి. ఇది నిరపాయకరమైన విషయమని నీటిపాపుని తెలిసినతోడనే దానిని యిచ్చి టికెండులకు దీసుకొనివచ్చితివని అడుగగా వాచిచట బహుమాన మిత్తురని తెలిసి తీసికొనివచ్చితివని అతడు బదులుచెప్పెనుగాని వాని కేబళుమానమును లభించలేదని ప్లేట్సుచును పత్రిక వ్రాసినది.
ఒక ధనికుడగు మోష్టా తన గృహమునొక పనికత్తెను పనిచేయునిమిత్త ముంచెను. ఆ పనికత్తె కొన్నిరోజులు పనిచేసిన పిమ్మట నెచ్చటకో పోయెను. దానిని వెదకుటకై అతడు ఇద్దరు మోష్టా పనివాండ్లను బంపెను. వారు ఆమె కొఱకు వెళ్లి వెళ్లి తుట్టుతుడకు తీసికొనివచ్చిరి. ఆమెను కొట్టి బుద్ధి నేర్చుడని యజమానుడు తన పనివాండ్లను నెల విచ్చెను. వారిద్దఱును నామెను పొరుగింటికి తీసికొనిపోయి చావగొట్టిరి. ఇది పోలీసువారికి తెలియజేయబడెను. వారు కాఫూల్ మేజిస్ట్రేటుగారియొద్ద కేసు చేసిరి. వారు దక్షిణ చలరావు నెవచ్చు జడ్జిగారి యొద్దకు విచారణ నిమిత్తము కేసును పంపిరి.
కులశేఖర పట్టణ నివాసులగు ఎం. ఏ. కాన్. మహమ్మదు మరయకర్ గారికిని, వారి బంధువులకును చాలకాలము నుండి వివాదముండెను. తిరునల్వేలి స్టేషన్ సలహా ప్రకారము ఆక్షిని విభజించుకొనుటకు వారు తమలోతాము సమాధాన పడిరి. కాన్. మహమ్మదు గారును వారిచుట్టుమును యీ నెల 10 వ తేదీన బయలుదేరి తిరునల్వేలికి బోయిరి. కులశేఖర పట్టణమునకు 2 మైళ్ళదూరములో నున్న కలంబోలి మసీదువద్ద కాన్. మహమ్మదుగారు తమ చుట్టుములకొరకు చేచియుండిరి. రాత్రి 9 గంటలకు మహమ్మదుగారు నమాజునం దుండగా ఎవరో ఆయనను నరికిరి. వారా మఱువారు పరలోక గతులయిరి. రక్షకభటులు మహమ్మదుగారి చుట్టుములలో మొకరిని పట్టుకొనిరి.
రాజమహేంద్రవర కళాశాలయందు తేలికోద్యోగమున నుండిన అమ్మ కోంగరముగారు 15 వ తేదీ చేయి యానంటి వారి సౌధమున నొకగదియందు నిద్రించుచుండగా నెవరో ఏవోయలు గృహప్రవేశ మొచ్చి వానివైచి కుక్కుక నదిమిపట్టి, గుర్తించుట కవకాశమియకుండఁ గన్నులనుగట్టి, పిలుచుటకు వీలులేకుండునటుల నోటగుడ్డలను గ్రుక్కి కాలుకేరుల నాడించుటకై స్వాతంత్ర్యములేకుండ, కరదణములను బంధించి కళాశాలయందుండిన ఇనుపవెట్టె నీగములిమ్మరి నిష్కంధించి కత్తితో నఱుకుటకు ప్రారంభించిరి. ప్రభువిశ్వాస పరాయణుడగు నీ శేఖరుడు ప్రాచీనపాఠశాలయమున కరలుటకు గాని, పిలుచుటకు గాని, చూచుటకు గాని, వీలులేని యనశాయ స్థితియందు కత్తిపోటులకు వెనుకేరుక కాళములున్న తావు తెలుపడయ్యెను. ఏవోయలు మరింత క్రోధమున నపాయకరమగు తావులయందు గాయములొనరించి తలక్రింద నుండిన తాళములను సంగ్రహించి కళాశాల తలుపులను దెగ నుకొని యలవాటుపడినవారివలె ఇనుపవెట్టెను దెరచి సుమారు వేయిరూప్యములను తస్కరించుకొనిపోయిరి. వెలుతురునకై క్రొవ్వినట్టులుగూడ వెలిగింపబడియుండెను. కొంత వైకముగల సంఘిగూడ నవచ్చుటనే విడిచిపోయిరి. పాప మాశంకరముగారు మాత్రము ప్రాతఃకాలమునకు పామువై పాశ బద్ధుడై రక్షధారలతో తడియుచుండెను. ఉదయమున గృహ యజమానుడుచూచి, నోటగుక్కిన గుడ్డలను వెడలించి సుగంధింపదర్శములను వెలికికొని తక్షణమే పోలీసువారికి తెలిపగా అధికారులు విచారణకు ప్రారంభించిరి.
మొనగరు సంస్థానమున స్థానిక స్వపరిపాలనాయోగన సందర్భమున స్పెషలు మ్యాజిస్ట్రేటు వినియోగింపబడినది. ఆ. త్యాగరాజఅయ్యరుగారు పరిశంకయు పూర్తిజేసిరి. జులై నెలా సంభిముచుండియు మామూసముల ప్రివిలేజి నెలపురు దీసి కొనెదనని తెలియుచున్నది.

నేటిరాత్రి హేనుగా గిట్టు ప్రకటించిరి:— కోయినె
ల్లుకు వక్షిణముగను వెనుక వైర్వతిమాలగను ఆర్మెంటురిసు
పై ప్రెసులను ధృజి నేక చోట్లను ఫీరంగుల
చోరు జనుగ మన్నది. నిష్పటిరోజున విమానమువ్ధము చాల
ఎక్కువగ జరిగినది. 7 కేట్రువిమానములను నేలగుండ్పిలిచి, 8
దేంటిరి క్రిందకు పారదోలితిమి, మినిమానములు 10వకు
జూన్చిరితుటలేదు.

తూర్పురంగమందున్న పరాసువా రిట్లు ప్రకటించిరి. వ్రాసుదగ్గరనున్న శత్రు దేవరములను బ్రతిహత వైమానికులు చాలవలకు ధ్వంసము చేసిరి. ఖేసేలియనులు ఇంకను ముందు కేసుచే యున్నారు.

పరాసు ఆశ్వికదళములు పారసేలను చేరినను లారిస్సా కడటిజనులగు 60 కిలోమీటరుల దూరముగనున్నను దేమా కోసు బ్రతిహతవారు తెచ్చిడి ఆక్రమించుకొనిరి.

మిత్రమండలి వారి యుద్ధ బడంబడికలు.

పెట్రోగ్రాడు, జూను 17:—లండను నగరమున నంద టుగలసి ప్రత్యేకసంధిని జేసుకొనవలదను మరతును తప్పక క్రింద మరతుల నన్నిటిని మార్చివేసి క్రొత్తగా మిత్రమండలి వారొడం బడికలు చేసికొనుట కొక సభ జరుపబడునను ఉద్దేశమును నూచించుచు రష్యా తాత్కాలిక దొరతనమువా కొక లేఖను ప్రకటించిరి.

ఇటలీ

ఇటలీమంత్రివర్గపు మార్పులు.

లండను, జూను 16:—“దెయిలీ టెలిగ్రాఫ్” యొక్క మీలానువిలేఖకు డిటులు వ్రాయుచున్నాడు. ఆస్టోరి యావిషయమున ననువర్తించిన పద్ధతిన న మంత్రివర్గములో మార్పులు కలుగవచ్చును. ఎం. విజియాని, ఎం. బ్రెయాంతా గారుల పతనమునకు కారణమైన ఆండోళనమునంటి ఆండోళనము ప్రజాపాక్షికులలో గలుగుచున్నది. మంత్రులందఱును తమపదవుల సిగ్గుబోసుకొనిరి కప్పజెసిరి.

మెకెన్నగుగారు ఇటలీరంగమున కరుగుట.

లండను, జూను 16:—“సియూరేలు డి ఇటాలి యను” యుద్ధ విలేఖరి యిటుల వ్రాయుచున్నాడు. రష్యా దేశము విషయస్థితిలో నుండుటవలన ఆస్టోరియా విశేషలాభము సొందుచున్నది. ఇటలీమీద మెకెన్నగుగారు దండెత్త ప్రయత్నించుచున్నది. దాడి వెడలు సన్నాహముల మాత్రము విడువ లేదు.

అమెరికా

న్యూయార్కు, జూన్ 17:—అమెరికా రానుబారులను గొంపోవుచున్న రూటరుగారిని తాత్కాలికపు ప్రభుత్వమువారి రఖినించిరిని పెట్రోగ్రాడునుండి తంపివచ్చినది. రషియావారు క్రొత్తగ సంపాదించిన స్వాతంత్ర్యమును సాక్షుజేయుటకు జర్మను పైనిక నిరంకుశాధికార వర్గము వారు ప్రయత్నించుచున్నారు. అమెరికా వారు తమ స్వాతంత్ర్యము నిమిత్తము రషియాస్వాతంత్ర్యము నిమిత్తమును పోరుచున్నారు. రషియావారుగూడ ఇదే ప్రకారము చేయవలయునని కోరుచున్నారు ప్రజాప్రభుత్వసమస్యను సమగ్రముగ పూరించుటకు రషియనులు సమర్థులనియు, శత్రువుతో పోరుటకు సమర్థులనియు విదేశాంగమంత్రి టరకొవాకోగారు తెలియజేసిరి.

విశేష పైనికాలోప నూచనము.

న్యూయార్కు:—అరుగొప్పముల రాజకీయ ప్రాతినిధ్యముగల చీనాబాతీయ సంఘమువారికి, దక్షిణజిల్లాల దొరతనమువారి నెదుర్పుట కనేక పైనికాలోపములు జరుగుచున్నవని తంపివచ్చెను. పైవ్యయ లప్పడే పూపాంగువరకు వచ్చెను.

గీసు

వెనిజిలాసుగారికనుకూలముగ ప్రకటనము.

లండను, జూను 16:—ఎలాన్సియా ప్రజలు వెనిజిలాసుగారి మంత్రిత్వమునే యభిలషించుచు, రాజుగారు సామాన్యమును విడనాడిపోయినందులకు వారు మిగులగంత రించుచున్నారనియు వాస్తవ్యైసుగారు చెప్పిరి.

గ్రీకు సుప్రసిద్ధుల శిక్షించుట.

లండను, జూను 16:—తైముపుత్రిక యొక్క ఏథెన్సు విలేఖకు డిటుల వ్రాయుచున్నాడు. ఎం. కానోసు, జనరలు డొనుమానిస్, కర్నలు మేటక్నాసు గారులు మూర్ఖత్వములో నిర్బంధపాస క్షిప్త సొందవచ్చును.

గ్రీకుల ద్రోహము.

లండను, జూన్ 16:—లారిస్సా ద్రోహమును గురించి డిరాసువారి సి నెటుసభలో ఎం. రిబటుగారు నూచించిన విష

యమును గురించి సలోనికాలోనున్న రూటరు విలేఖకు డిటు తంపివచ్చుచున్నాడు:— సోమవారమునాటిరాత్రి యుద్ధ ప్రయత్నములు జరుగుచునే యుండెను. ఎలస్సోనా, టిరుంపె నెమ్మరిగ ఆక్రమించబడినది. మంగళవారము ఉదయమున ఆశ్వికదళములు లారిస్సాను ముట్టడించినది. మేము తలపడి పోరమని గ్రీకు జనరలు బెయివాసుగారు నడువగ బాంకీసుల వెతుక నిల్చియున్న సేనలకు స్థిరంగులను పరాసుపైవ్యయలపై ప్రేల్పుడని ఒకకర్నలు ద్రోహపుచింతతో ఉత్తరవిచ్చెను. పరాసు ఆశ్వికదళములుకూడ గ్రీకుపైవ్యయలతో పోరదొడం గెను. ఉదయము పదిగంటలవరకు ఖేసేలిలో ఫిరంగులయుద్ధము జరుగుచుండెను. పరాసుపైవ్యయలలో ఆరుగురు హతులైరి. 20 మందికి గాయములు తగిలినవి. గ్రీకుపైవ్యయలందు 60 మంది హతులైరి. వీరు గాక ఇంకొక కర్నలు లిద్దరు, 51 ఉద్యోగస్థులు, 289 పైనికులుగూడ బంపిలుగ జేయబడిరి. జనరలు బెయివుగారు బంధించబడిరి.

జర్మనీ

జర్మనుపట్టణములందు ప్రజలు తిరుగ బాటు చేయుట.

ఆముసుడాం జూన్ 17:—ఎస్సెనుమున్నగు మరికొన్ని జర్మను పట్టణములందు గొప్ప తిరుగుబాటులు జరుగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది.

యుద్ధ ఖైదీలు.

లండను, జూన్ 18:—జర్మను లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. జర్మను ఖైదీలను రణరంగమునుండి 30 కిలోమీటరుల దూరమున వెనుకకు దీసికొనిపోయినట్లు బ్రిటిషు అధికారులు, ప్రకటించిరి గనుక జర్మనులు బ్రిటిషు ఖైదీల నందఱి నంత దూరమునకు తీసికొనిపోయిరి.

జర్మనుల అంతగ్రామి మునుగుట.

లండను, జూన్ 18:—మంగళవారమునాడు మధ్య ధరా సముద్రమున జపాను టాప్పిడో ప్లోటిల్లా అంతగ్రామిని ఎదుర్కొని ముంచెనని కొంతమంది నమ్ముచున్నారని నాకాకా ద్యాలయమువారు తెలియజేయుచున్నారు.

ఆస్టోరియా

మూడు ఆస్టోరియనులకొట్టు నాశమును జెందుట

లండను, జూన్ 18:—ప్రీట్ వెబ్బర్డ్ మందుగుండు కర్వాలయములో ప్రేటుటచే మూడు కొట్టు నాకనమైనవి. 6 గురు హతులైరి. 820 మంది తీతగాత్రులైరి. చాలవ్యయ గూడ గలిగెను.

స్పెయిను

స్పెయిను సిత్తి.

లండను, జూన్ 16:—స్పెయినులో నేమియు సమాచారములు తెలియకున్నవి. కాని ముఖ్యమైన సంగతులు జరుగుచున్నవని మాత్రము విదితము.

చీనా

చీనా వ్యవహారములు.

పెకింగు, జూను 18:—పెసి డెంటు గారు జనరలు చెంగ్ నుగారి నాహ్వరింపగా నతడు తిరస్కారముగ జవాబుపె నెను. అధ్యక్షుడుగను, ప్రధానమంత్రిగను పనిచేయుట కొక దిట్టేటరు గలిగియుండు తాత్కాలిక పరిపాలకవర్గము వెలకొల్పవలయునని విజ్ఞప్తకారలు టిరుంపేయును వద్ద సెక్రెటరీ నాహ్వరించిరి.

దొరతనము వారి ప్రతిక్రియల నరయుట.

లండను, జూన్ 18:—శత్రువుల విమానదాడులకు ప్రతిక్రియల సాలోచించు సందర్భమున కామన్సునభలో బోనల్లా గారిట్లునుడివిరి:—శత్రువు లివిమానములతో నొమ్మి నేయుచున్నారట తప్ప. పరాసుదేశములో నన్ను మన వైమానికులుగూడ జర్మనుస్థానములపై దాడిసల్పుచున్నారు. పంక్తుల వెనుక శత్రువులజిబరములపైగూడ మన వైమానికులు దాడి సల్పుచున్నారు. విమానదాడి గురించి ప్రభుత్వమువారు అలోచించుచున్నారు. హేగు గారినిగూడ సలహానడిగిరి. మనముల్లు చేయుచుంటిమని శత్రువులకు తెలియరాదు. శత్రువులదాడిని భంగపుచ్చుటకేగాక అట్టి సంగతులు మరల నెన్నటికి సంభవించకుండగ చేయుటకు దొరతనమువారు ప్రయత్నించుచున్నారని బోనల్లాగారు తెలియజేసిరి.

విదేశ వార్తలు.

“కోరియారిడి ఇటాలియా” పత్రిక జ్యూరిచ్చి విలేఖకు డిటుల వ్రాయుచున్నాడు. మెకెన్నగుగారు ట్రెంటికో రంగమును జూచి సామాన్యకపు టేర్పాటుల జెప్పనిమిత్తము వియన్నాకు బోవుచున్నాడు.

రష్యా రాజకుటుంబమువారి రత్నాభరణములు విక్రయింపబడును. యూకోపునందలి రాజకుటుంబములలో నగ్నభాగము వారి యాభరణములకంటె రష్యావారి యాభరణములు హెచ్చువెలగలవి అని యొక రత్నాభరణ వ్యాపారి లండనునగరమునకు వచ్చిరుడివెను. రష్యా ప్రభుత్వమువారు రాజకుటుంబము వారి నగలను విక్రయించి ఆధరమును రాష్ట్రాకోశమున చేర్చవలసి తెలియుచున్నది.

మన యువరాజుగారికి వివాహము చేయుటకు కన్యా శ్వేదనము జరుగుచున్నది. మేనయ్య కడసరి పుత్రికయగు మాడు రాకుమారిని సావ్యభౌమనందనుడు పెండ్లియాడగోరుచున్నాడు. పసితనముననుండియు వీరువురుకు చాల మైత్రి కలదు. మాడు రాకుమారి రామానుని కంటె 14 నెలలు పెద్దదైనను నది యొక ప్రతిబంధము కాబాలదు. ఆమె చాల సౌందర్యవతి, తనకల్లి నెన్నడు విడచి ఎరుగదు. ఇదివరకును తల్లితో గూడ జనసమృద్ధములేని శాంతి స్థలమున నివసించి స్వస్థగుణములకు నిలయుచున్నది.

ఒక సుద్రసిద్ధ పురుషుని మూడు మూర్తులను పోలిన యతడుమరియొకడు కలడు. అట్టి ప్రముఖుని ఛాయాపటము నెత్తగలుగుటయే భాగ్యుని తలచియొక నిపుణుడు సమయము నకు వేచియుండెను. అతడొక నాడు ప్రముఖుని పోలికల యత నినిమాచి బహువిదయముతో ననుమతిగోరెను. అత డంగీకరించెను. నిపుణుడు నుహదానందముతో చాల జాగ్రత్తగా ఛాయాపటమును తీసెను. అందులకు వెలయొసంగదనిన వలదనెను. వీనికేమి కారణమో అనుమతించిర యాతనికి తెలియదు. పిమ్మట నిపుణుడు ఛాయాపటముల ప్రతులను ప్రముఖుకు పంపెను. ప్రముఖుడు వానిని చూచెను. తన యాకృతివలెనే యున్నది గాని తాను తీయించుకొనెనది గాదని యాతడు గ్రహించెను. ఈ విషయము క్రమముగ నిపుణునకు గూడ తెలిసి అతడు చిన్నబుచ్చుకొనెను.

రెయిల్వే ప్రమాదము తప్పిపోవుట.

కలకత్తా, జూను 15:—నాగపూరునుండి కలకత్తా పోవు మెయిలురైలును నిన్నటిదినము హూరాప్రేషనున కేడుగంట లాలస్యముగవచ్చెను. వర్షాధిక్యమున గార్వోప్రేషనునకు రెండుమైళ్ల దూరముననున్న సోగ్రాకొండలవద్ద రెయిలు కమ్ములమీద నొక గండలెల పడెననియు, దానిని తీసి వేయువరకు బండి గార్వోప్రేషనునవద్ద నిలువబడియెవనియు, కలను తీసివేయుట దుర్లభమైనందున దానిని చిరుకగొట్ట కూలీలు నిరుమంపబడిననియు, అది రిగంటలకు పైగా పట్టెననియు ఖరీత్ పూరు జిల్లాయందును, పాంజూరాధోగపుర స్టేషనుల మధ్యను గూడ వర్షాధిక్యమువలన రెయిలుబోడ్డు ముంచివేయబడియెననియు, మరణములు గలిగినవని శంకించుచున్నారు.

బొంబాయి యొక్క ఋణము ముగియుట.

కలకత్తా, జూను 16:—వివరకు వచ్చిన యుద్ధములములలో బొంబాయి రూ. 14, 77, 500 ల ఋణ మొసగెను. ఇంత బొంబాయి యుద్ధముజాధిక్యత ప్రభువుస్థానము వచ్చెను. తక్కినరాష్ట్రము లిచ్చిన ఋణవారాంతములు గూడ వచ్చుచున్నవి.

రెయిలులపన్ను.

బెంగుళూరు, జూన్ 18:—1917, జూలై 1-న తేదీ నుండియు మైనూరు జిల్లాలో రెయిల్వేపన్ను విధింపబడునని ప్రకటించబడును. ఇప్పుడు స్థానిక సర్వేయరాజుల మీద విధింపబడు చున్నదో ఆరొప్పుకు లన్నిటి మీదను 1 రూపాయకు రి పైసల చొప్పున సీ పన్ను విధింపబడును.

లక్నో అయోధ్య, కోహిలుకండులైక్క ఏజంటుగారు తమ పదవిని చాలించుకొనుటచే అలిగరు వాస్తవ్యులగు జే. హెచ్. బూమ్పుటనుగారిని పైవారిస్థానమున సంయుక్త పరగణాల పార్శ్వక్రామిక సంఘసభ్యునిగ సంయుక్త పరగణాల టెన్టీ నెంటు గవర్నరుగారు నియమించిరి.

వ్యవసాయ విద్యాసభ.

ప్రథమ సమావేశము.

హిందూజేత దొరతనమువారి వ్యవసాయ శాఖాధికారులచే నావ్యవసాయమున వ్యవసాయ విద్యాసభ ఈ నెల 18 వ తేదీన సిద్ధా నగరమున సభామందిరమున సమావేశమయ్యెను.

అధ్యక్షుకోపన్యాసము.

సభ్యుల సమావేశ ముఖ్య కారణమును గూర్చి సర్వోన్నాది హిందూ గారు తమ అధ్యక్షుకోపన్యాసమున విరివిగా చర్చించిరి. ఈ విషయమున జరిగిన గత పూసాసభయందలి తీర్మానముల ననుసరించి విశదపరచెను. వ్యవసాయ శాఖలను గూర్చి ఆసభ వారియభిప్రాయము లాసరి. ఈ తీర్మానముననుసరించి మొదట వ్యవసాయ శాఖలను స్థాపించుట కవకాశముగలదు. పట్టణ రీక్షకు జరుపు విద్యాభ్యుదయ ముఖ్యముగా చిన్న పరిశ్రమయందు కృతార్థులగు విద్యార్థులకు వ్యవసాయ శాఖలో క్రింది తరగతి యుద్యోగముల కర్మలగు నుండునట్లు చేయవచ్చును. ఇంక పాఠశాలలు మొత్తముమీద దేశభాషలలో బోధింపగూడదు. వ్యవసాయ దారులకు వ్యవసాయ పాఠశాలల బోధింపవలయునను అంతమునుగూర్చి సంఘమువారు, ప్రాథమిక పాఠశాలలో వ్యవసాయమును బోధించుట పాపగ నేరదనిరి. పల్లెటూరువిద్య పల్లెటూరు అవసరములకు పయ్యెనుగనుండవలయునని చెప్పవచ్చునుగాని అదిపాపగ నేరదు. బొంబాయి దేశభాషా పాఠశాలలు బాగుగ పనిచేయుచున్నవిగాని అందులకు ముఖ్య కారకులు ఉపాధ్యాయుల ని నమ్మబడుచున్నది. వ్యవసాయ పాఠశాలలు వ్యవసాయ శాఖాధికారుల క్రిందనే యుండవలయుననిగూడ అసభవారేపరచిరి. వాస్తవమునుగూర్చి నలయు ఉపాధ్యాయులకోజకు వారు విద్యాశాఖవారి సహాయము నసేపింపవచ్చును. వ్యవసాయదారుల విద్యాభ్యాసమును గూర్చి వివిధ రాష్ట్రములు వివిధాభివృద్ధి స్థితులందుండుటవలన, నేమియు నిశ్చయింప నేరమనిపించారు తెలిపిరి.

సిమ్మట వారింట్ల చెప్పిరి:—నేను పూసాసభలో చెప్పిన యంతమును మరల నిప్పుడు గూడ చెప్పవచ్చును. మనకిప్పు డావశ్య కర్తవ్యము, ఈదేశవ్యవసాయ పద్ధతులెట్టివివృద్ధి నొందగలవను సంగతి సరయుట. విద్యార్థివయమున నేభాగమును గూర్చి విచారించినను మన మీనంగతిని బాగుగ జ్ఞాపక ముంచుకొనవలయును. ఇందును గూర్చి (1) కాశ్మీరుపరిశోధనము (2) అట్టి పరిశోధనలలో భారతీయులకు సహకారి నుండునట్టి విద్య భారతీయుల కొనగట (3) వ్యవసాయమును గూర్చి అనుభవ విద్యమొనగట (4) అనుభవవ్యవసాయ బోధనము, వ్యవసాయ శాఖలో నుద్యోగముచేయుటవను పనికి వచ్చునట్లు అనుభ, వాద్యకపాఠశాలల జెప్పట (5) వ్యవసాయదారులకు విద్యకొనగట ఈవిధానము లాచరణీయములు. మనమిప్పుడాలోచింపవలయు (6) ప్రశ్నలకు నివి పునాదిగ నున్నవి మీరు గ్రహింపవచ్చును. మన మిప్పు డింతంతమును చివరనుండి యారంభించుటకు బదులు పునాదినుండి యారంభించు టెంతయు యుచితమని నా యభిప్రాయము. మీ ముందరనున్న విజ్ఞాపన పత్రమున వివిధ దేశములందు పలువిధముల నభ్యసించిన వ్యవసాయ స్వామభవముల సంక్రమాముగ నుదహరింపబడినవి. మొత్తముమీద నవి యధాద్యముగనున్నవి. అందు ముఖ్యముగా వ్యవసాయవిద్య శాఖలవిద్యకంటె తక్కువపడియుండుట గ్రహింపవలయు. ఈదృక్కోణమునుబట్టి ఈక్రింది యంతమును విచారించుటచేసి, ఉన్నతవిద్య నభ్యసించి సాధారణ జనులకు లాభకరముగ నుండి వ్యవసాయ మభివృద్ధి చేయునట్టి మార్గమును మనమాలోచింపవలెను. నేను మన యాదర్శముగా జూపిన, హిందూజేత వ్యవసాయాభివృద్ధి మార్గముల నరయవలయునను మహా ఫలితమును మనము బొందలేకుండుము.

సిమ్మట నధ్యక్షులు కీర్తితులైన ఉపాధ్యాయులు తగిలించుచుండి కొరకుండు ఈ దేశమున పెద్ద కొంతగానున్నదని చెప్పిరి. ఈ విషయమున వారు బొంబాయి రాజధానియందలి గాని వద్ద నున్న వ్యవసాయ పాఠశాల సమగ్రము ఉదహరించిరి. వ్యవసాయ శాఖలో సర్వాభివృద్ధిగా నున్న నిపుణులొకడుగాక విద్యాశాఖ వారివద్దనుండి వారిక ప్రధానోపాధ్యాయుల నెరుపు దెచ్చుకొనిరి. కాని ఇంతవేగములొని పండితపాఠశాల లెంతవేగము దేశమున వ్యాపింపజాలవు వ్యవసాయ విద్యాసభాసమావేశము నారోగిగలసి మనము ధరించిగాజేయ

బోవుపాఠశాలకు వలయు క్షోభాసతో పాఠ్యముల నిమిత్తము ప్రస్తుతము విద్యాశాఖలో నున్నటువంటి "నాన్యు న్యూన్" వంటి పాఠశాలల నెలకొల్పవలయు అంతయు నిపుడు తర్కింపవలయును. ఈ విషయమున నింక అమెరికా దేశము నందలి వ్యవసాయాన్ని పాఠశాల లాదిగ జపాను బొంబాయిల యందలి మాధ్యమిక పాఠశాలల వలన గల వివిధ వ్యవసాయ పాఠశాలల తరగతులను గూడ నిపుడు దృఢ పరుపవలయును. ఇంక ఉపాధ్యాయుల కీర్తిలు పాఠశాలలో జెప్పవలచుకొను విద్యాస్వభావమును బట్టియుండును. వారివాద మంతయు వ్యవసాయాభివృద్ధి గూర్చియే యుండవలయును. ప్రస్తుతము వారు క్రమక్రమమున కొన్ని ఉన్నత వ్యవసాయ పాఠశాలల నాయారాజధానుల యందును, లోని పాఠశాలల వంటి మాధ్యమిక పాఠశాలలు విశేషముగ స్థాపింపవలయును. ఒక్కొక్క జిల్లా కొక్కొక్క ఉత్తమ పాఠశాలయు, దాని ననుసరించి యనేక చిన్నతరగతి పాఠశాలలు నుండవలయును. జర్మనీలో నున్నటువంటి మితకాల పాఠశాలల సంగతి ప్రస్తుతము విడచి తక్కిన పాఠశాలల సంగతి నాలోచింతము. మితకాల పాఠశాలల ఆవశ్యకత వచ్చునపుడు వానిని గూడ స్థాపింపవచ్చును. ఇంక నేనుచెప్పిన రెండుతరగతి పాఠశాలలో నున్నత పాఠశాలలలో (1) విశ్వవిద్యాలయ సంబంధములగు కళాశాలలో నుత్తీర్ణులగు పట్టపరీక్షకులును (2) విశ్వవిద్యాలయములకు చెందని కళాశాల లందలి విద్యార్థులలో ప్రత్యేకాధికారము నొందిన వారిని ఈ పాఠశాలలో నియమింపవలయును. ప్రస్తుత విద్యాశాఖవారి ఆంగ్ల-దేశభాషా పాఠశాలలవంటి పాఠశాలలో నియోగింపబడునట్టి యుపాధ్యాయులు చాలును.

ఉపాధ్యాయులు.

సిమ్మట నతడు ఈ వ్యవసాయ పాఠశాలలకు వలయు ఉపాధ్యాయుల గూర్చి యతడు విశేషముగ నాలోచించెను. ఉపాధ్యాయుల కెట్టి కీర్తి నీయవలయునదియు పాఠశాలలందు నేర్పుపాఠముల బట్టియుండును. కనుక మనకెట్టి ఉపాధ్యాయులు వలయునో అట్టికీర్తిలనే యొసగవలయును. ఈ విషయమున విద్యాశాఖవారివలె నవసరపు వ్యయము చేయగూడదు. సిమ్మట వారిట్లు చెప్పిరి.

"వ్యవసాయ పాఠశాలల నిమిత్తము ఉపాధ్యాయులకు వ్యవసాయములో కీర్తి నొనగట యత్యంతావశ్యకముగ నున్నదను సంగతి హిందూజేత దొరతనమువారికి కలిపి దాని వారభివృద్ధి చేయునట్లు చెప్పవలయును. అట్టి ఉపాధ్యాయులు, ఉత్తమ పాఠశాలలందును, మాధ్యమిక పాఠశాలలందును, దేశభాషా పాఠశాలలందును నియమింపబడవలయును.

హిందూజేతనునందలి ప్రతిరాజధానియను దానియందలి ప్రతిజిల్లాకొకఉన్నతవ్యవసాయ పాఠశాలయున్నటుల గూడవలయును. ఆ జిల్లాల యవసరములను బట్టి యెన్ని మాధ్యమిక పాఠశాలలు వలయు నదియు నిశ్చయింపవలయును. ఈ పాఠశాలలందు పయోగింపవలయు సాధారణ సమస్యలలో తమ రాష్ట్రాభివృద్ధియునట్టి రాష్ట్రపాలకులు వానిని మార్పుటయు ఇష్టము వచ్చినవాని నవలంబించుటయు మొదలగునవి చేయవచ్చును.

జర్మనీలో నున్నటువంటి మితకాల పాఠశాల లెదట యవసరముగా నున్నటుల తోచును. అచట విశేషకీర్తిలముగా నుండుకాలమునకు సరియైనకాల మిచ్చబట్టును. అట్టికాలముననే పాఠశాలలందు నవసరములేదు. ఇంకను ఇప్పుడేర్పరుపబడిన వివిధ తరగతి పాఠశాలలవలన నట్టి పాఠశాలల యవసరముండునని తోచును.

ఉత్తరహిందూస్థానము: నొక వ్యవసాయ శాఖల కంటె నధికము స్థాపించుటకు నిలుచేదని గత పూసా సభలో తెలుపబడినది. అప్పుడాలోచించునది యొక్క యుద్యోగ విషయము. వ్యవసాయ శాఖలో నుద్యోగముల కొజకు వ్యవసాయ విద్యనభ్యసించవలసినవారి కుత్తర హిందూజేత మున నొక్క కళాశాల చాలునంటిమి. ఇప్పుడెట్లు కాదు. ఉన్నత వ్యవసాయ పాఠశాలలకొక కనేక అంధి కళాశాల విద్యార్థులు గాననలసియున్నారు. అందు చేత ఆయుర్దేశము మార్చవలయు ననుసంగతి బహుశబోధ చేలగలను. అంతవలననే క్షోభాపాఠశాలల సంగతిని మొదట చర్చించి సిమ్మట రాష్ట్రములలో వ్యవసాయ పాఠశాలల స్థాపించు సంగతి నాలోచింతము. (సకొవము.)

పూర్వపుగ్రీకు రాజుగారుమెనెనుగో ప్రవేశించుట.

రొము, జూన్ 18 — కాస్టాక్ టైను రాజుగారు కుటుంబముతో మైసూరులో ప్రవేశించిరి.

ఉరలగడ్డల ఎగుమతిని ఉత్తరువు జేయుట.

మృత్యు:—40 వేల టన్నుల ఉరలగడ్డలను ఎగుమతి జేయుటకు ప్రభుత్వమునా నుత్తరువు జేసిరి.

పలనెరు యుద్ధము.

కెయికో, జూన్ 18:— ప్రస్తుతము పలనెరులో కందకములయందే పోరునున్నది. శత్రువుల కిరంగులకంటె బ్రిటిషు కిరంగులు ఎక్కువ పనిచేయుచున్నది. శత్రువులకు గొప్పనష్టములను గూడ కలుగజేయుచున్నారు. వైమానికులు చిన్న బ్రాదెక్రీరా, గాజా, మున్నునుప్రధాన కార్యాలయములపై దాడులను జరుపుచున్నారు.

స్పెయిను చిక్కులు.

లండన్, జూన్ 17:—మృత్యునుండి ట్రెమున్డ్రెటికకు ఇట్లు తలచివచ్చినది. సామనానముచే ప్రధానమంత్రి దాతో గారు ప్రసలను కాంతిపరచిరి. పదాతుల ఉద్యోగముల కొరతల ప్రకారము ప్రస్తుతముననే పట్టణ మానిపోయినది. ఉద్యోగములకు రక్షక సంఘములుగ నేర్పడుట కధికారమియ్యబడినది. ప్రమాద మేమియులేదు.

అలహాబాదు సమావేశము.

అలహాబాదులో విధింపబడిన నిష్పంధావాసమును తొలగింపగోరుటకు సక్రమమునాను అలహాబాదునందొక సామన్యజనకసభను ఉద్దేశము చేర్చుటకు నిర్ణయించుచున్నది. మొదటిసారిగా హాజరగుటవ్యాపారాన్ని కన్యకులి వహించెదరు. ఇదిచూచే కారణమునో హామీమురాయి చీకటిలో చేరి ప్రముఖులందరు నిపుడు చేరుటకు సంసిద్ధులగుచున్నారు. నిష్పంధావాదికి అపర్యాయము చేకరువంతటను ఉద్రేకము కలుగుటకు కారణభూమిగును. అందోళనము అధికమగును. ఈయంతభావము ప్రయానముగా నున్నది. గాన ఇదియో దొరతనమువారు ముచ్చిసాలకులను స్వప్రపరవలె నని సంయుక్త రాష్ట్రముల కాశ్రమ కమిటీవారి పక్షమున నొక రాష్ట్రము చేరువనాను సుప్రగాన సిల్లాలోని దేశీయ కాశ్యదర్శిగారికి త. అనాప్తను పంపిరి.

MYSORE

A Railway Cess.

BANGALORE, June 18. It is notified that a Railway Cess will be levied from the 1st July, 1917, in Mysore District at the rate of 3 pies in the rupee on all items of revenue on which local cess is now collected.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

UNCORRECTED.

PARIS.—M. Poincaré visited Rheims and decorated the Archbishop and other principal personages with the Legion of Honour.

AMSTERDAM.—After a tremendous aerial attack on Ghent on the 16th instant, it became known that Carel Pries great munition works was entirely gutted and Kommandur's house destroyed. There were numerous casualties.

PETROGRAD, June 19. A long and powerful statement addressed by Mr. Henderson to the Petrograd Council of the Workmen's and Soldiers' Delegates in connection with the projected Socialist International Conference concludes as follows:—"We must be careful, for our choice to day may lie between honour and infamy, untimely peace and years of fear, a few months of fighting and suffering and lasting peace. These, are I think, the views, of an overwhelming majority of organised workers in Great Britain."

AMSTERDAM:—The Austrian newspapers welcome the statement in the "Norddeutsche Allgemeine Zeitung" that Russia's formula of peace without annexations and indemnities is acceptable to Germany as final evidence of the similarity of Austrian and German peace aims.

Four steel vessels for Canada's fishing service have been launched here, named "Ypres", "Vimy", "Messines" and "St. Julien". The Minister of Marine, in a speech, said that owing to higher wages in Great Britain, Canada was able to compete with her shipbuilding. He anticipated a great development of the industry here.

PARIS.—The newspapers, commenting on the bringing down of the Zeppelin, say that it shows Britain's remarkable aerial mastery. Germany now knows that the British coast is as well guarded at London. They point out that, with one exception all recent Zeppelin raids on England have resulted disastrously for the raiders.

THE GREAT WAR

WAR AIM AGREEMENTS: RUSSIA'S SUGGESTION

MILITARY OPERATIONS AGAINST CHINESE GOVERNMENT FORESHADOWED

AIR RAIDS; SEVERE REPRISALS SUGGESTED AGAINST GERMANY

ENEMY SUBMARINE SUNK BY JAPANESE BOATS

THREE AUSTRIAN MUNITIONS DEPOTS DESTROYED

PRESS OPINIONS ON THE MADRAS INTERMMENTS

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN

General Smuts to Remain in England.

As Military Adviser.

LONDON, June 18.

It is announced that General Smuts will remain in England as adviser in military capacity.

LONDON, June 18.

LATER.—In the House of Commons this afternoon Mr. Bonar Law stated that the War Cabinet in order to avail themselves of the special military knowledge and experience of General Smuts have invited him to attend their meetings during his stay in this country.

The Air Raid Described.

LONDON, June 18.

Reuter's correspondent on the southeast coast states that in one town which is now strewn with broken glass the first explosion occurred at half-past two in the morning and the long-drawn hiss of aerial torpedoes was distinctly heard among the projectiles launched. Fires broke out but were quickly brought under control.

A correspondent on the East coast says that search-lights picked up a zeppelin as it approached from the sea and guns opened a terrific fire. The zeppelin desperately attempted to defy the defences and succeeded in penetrating a few miles inland though meanwhile it was winged by anti-aircraft guns. The commander of the zeppelin realising his peril now attempted to climb beyond range and turned towards the sea, but an aeroplane took up the pursuit. The zeppelin blazed at the aeroplane, but the former was out of hand and unable to ward off attack. It broke into flames and descended in fluttering fragments and loud cheering from thousands of spectators over the whole countryside.

Government Considering the Best Means to Retaliate.

LONDON, June 18.

Replying to the Commons to a batch of questions advocating reprisals for enemy air raids Mr. Bonar Law said that it was a mistake to assume that air raiding was confined to the enemy. Our air forces in France raided German communications and other military objectives behind lines and with the increase of our air forces and improvement of machines air raiding against longer range objectives was becoming more and more practicable. The Government was consulting the military authorities and General Haig regarding the most effective methods of meeting the situation and it was obviously undesirable to give the enemy our intentions.

Government Taking Proper Steps.

Replying to supplementary questions as to whether Government had decided on reprisals Mr. Bonar Law declared that Government had a perfectly open mind in the sense that they intended to take steps not merely for damaging the enemy but for the prevention of raids like those made recently.

Reprisals for German Air Raids Demanded.

German Towns Must be Attacked.

LONDON, June 18.

A crowded meeting at the London Opera House presided over by the Lord Mayor passed a resolution demanding that Government immediately initiate a policy of ceaseless attacks on German towns as reprisal for the murder of innocent women and children by German raiders in open towns.

Germany's Alternatives.

Effect of British Blows.

LONDON, June 18.

PARIS.—The "Echo de Paris" states that the succession of British sledgehammer blows between Ypres and Arras is forcing Germany to decide between further very costly sacrifices in order to maintain her new lines in Flanders and a fresh retreat.

Mr. Addison on Britain's Enormous Efforts

In Building Ships and Tanks.

LONDON, June 18.

Speaking at the Conference of Trade Unions concerning dilution of labour Mr. Addison, Minister of Munitions, said that merchant shipbuilding had increased threefold

since last year and an enormous number of guns had been provided. While repairing was extensive he was glad to announce that damage and loss through direct enemy hits and enemy ammunition was smaller than ever before. Numbers of tanks were now being constructed which was a formidable programme in itself. It had also been decided to increase the output of aeroplanes which increase would multiply more and more if the army demands were to be met.

The King and Labour.

Confidence in its Loyalty.

LONDON, June 18.

H. M. King George in a faraway message to the Lord Mayor of New Castle on the conclusion of His Majesty's visit to the northern industrial areas says:—The outpouring sympathy of the citizens of the north-east coast fills me with courage and confidence. I am more than ever convinced that the industrial army of the nation is strong in the loyalty, fortitude, and devotion which have built up the Empire and will, under God's guidance, help us to victory.

Dinner to New South Wales Premier.

Liberty and Justice Must be Vindicated.

Germany Must Eat the Humble Pie.

LONDON, June 18.

A luncheon was given at the Savoy hotel to-day in honour of Mr. Holman, Premier of New South Wales. The Company included Mr. Long, Secretary for Colonies, Mr. Hodge Minister of Labour and the Dominions High Commissioners.

Proposing the toast of the guest Mr. Long said that "we were as determined to day as in August 1914 and should never lay down the sword until the principles of Liberty and Justice for which we had fought had triumphed" (cheers). The British Empire had fought with clean hands but with regard to our enemies he could not say that when the war was over we could shake hands and forget. Though we might forgive we could not forget the enemy's deeds which for infamy were unparalleled in the history of the warfare of savage races.

Mr. Holman replying referred to the large share of responsibility borne by New South Wales in the result of the Australian Conscription Referendum. He declared that the result did not indicate lack of sympathy with the Empire's war aims. It was due to mismanagement in the presentation of the issue, local discontent with Australian Imperial rule, and spirit of optimism with regard to the duration of the war. Referring to a large Irish element in New South Wales Mr. Holman said he hoped and believed that the whole race would shortly rejoice in the solution of the Irish question. He was authorized by New South Wales to state that Australia would not fail to assist the Empire.

Mr. Hodge expressed the hope that the fortified towns in Germany would be attacked day in and day out.

RUSSIA

Allies War Aim Agreements.

A Conference to Revise them Suggested.

LONDON, June 18.

PETROGRAD.—The Provisional Government has published a note suggesting that an Allied Conference be held with the object of reviewing the war aim agreements excluding the London agreement, the signatories of which agreed not to conclude a separate peace.

GERMANY

Germany's Credit Ruined.

By U. S. A's Intervention.

LONDON, June 18.

PARIS.—The economist Mr. Edmond Thery points out in "La Nation" that the intervention of the United States has ruined Germany's credit. Adjacent neutral bankers who are in closest touch with German financiers are of opinion that Germany will soon be unable to fulfil her engagements. German capitalists are contributing to the fall of mark by converting their assets into neutral currency.

War Prisoners.

German Communiqué.

LONDON, June 18.

The German communiqué says:—As Britain announced that the withdrawal of all German War Prisoners to thirty kilometres behind the front has been completed, German Army Administration has had all the British War Prisoners similarly withdrawn.

TELEGRAMS.

AUSTRIA

Three Austrian Munition Depots

Destroyed.

LONDON, June 18.

An explosion has destroyed three munition depots at Steinfield. Six persons were killed and 330 injured and extensive damage was done. It is significant that a Vienna communiqué denies that the explosion was due to sabotage.

GREECE

Greek Treachery.

The Incident at Larissa.

(Delayed in Transmission).

LONDON, June 18.

M. Ribot's reference in the French Senate to treachery at Larissa is explained by Reuter's Salonika correspondent who wires:—Operations in Thessaly continued on Monday night. Eleassona and Tirfoe were occupied quietly and Larissa was surrounded by cavalry on Tuesday morning. The Greek General Baivas said that there would be no resistance, but a Colonel treacherously ordered troops posted behind the barracks to fire.

The French cavalry replied and the fusillade lasted till ten in the morning.

The French had six men killed and twenty wounded. The Greek casualties were sixty besides two Colonels, fifty-one officers, and 269 men taken prisoners. General Baivas has been arrested.

Greek Ex-King Arrives at Messina.

LONDON, June 18.

ROME.—King Constantine and his family have arrived at Messina.

SPAIN

The Spanish Trouble.

Revolutionary Movement Appeared.

LONDON, June 18.

A telegram to the "Times" from Madrid says:—Conciliatory methods of Premier Dato have calmed the public, and the revolutionary movement has been averted by conceding to the Army Officers the right to form Defence Committees. The tone is generally more hopeful.

Export of Potatoes Authorised.

LONDON, June 17.

MADRID.—Government has authorised the export of forty thousand tons of potatoes.

EGYPT

Operations in Palestine.

LONDON, June 18.

CAIRO.—Recent operations in Palestine have been limited to the usual trench fighting. British artillery is very active dominating that of the enemy and inflicting numerous casualties while Airmen have frequently and effectively raided camps and headquarters at Birsaba, Barceira, Gaza and elsewhere.

CHINA

Chinese Affairs.

Provisional Government with

Dictator Suggested.

LONDON, June 18.

PEKING.—General Chenghsuan whom the President summoned to Peking has sent word from Tientsin that he refuses to come to Peking. Insurgents are calling a Convention at Tientsin in order to set up a Provisional Government with a Dictator acting as President and Premier.

Extensive Military Operation Foreshadowed.

NEW YORK.—The Chinese National League which politically represents six southern provinces has received a cable foreshadowing extensive military operations against the Government by the Southern Provinces. Troops are already marching on Wuchang.

SUBMARINISM

Enemy Submarine Sunk.

By Japanese Torpedo Boats.

LONDON, June 18.

The Admiralty states that a Japanese torpedo flotilla attacked and it is believed sank an enemy submarine in the Mediterranean on Tuesday.

Rescuers Fired on.

While Saving German Seamen.

LONDON, June 18.

An Admiralty statement discloses the fact that a British destroyer while rescuing German survivors, who jumped overboard during the naval action of June 5th, was fired on by the German destroyer S 20, before the latter was sunk and also by shore batteries, while enemy seaplanes hovered over to drop bombs.

Two French Steamers Attacked.

Both Defend Themselves Heroically

LONDON, June 18.

PARIS.—The communiqué says:—Two French steamers reported that they were attacked by large submarines near the Spanish coast outside the declared blockade zones. Both successfully maintained an artillery duel obliging attackers to abandon the struggle.

TELEGRAMS.

BRITISH FRONT

A Strong Local German Attack.

LONDON, June 18. General Haig this afternoon reports: Early this morning enemy delivered a strong local attack on the positions we captured on June 14th eastward of Monchy Lepreux. After severe fighting we were compelled to fall back from the advanced posts established before our main new position which we still hold on Infantry Hill. There has been reciprocal artillery firing northward of Scarpe. Enemy artillery has been active near Ypres.

INDIAN TELEGRAMS.

From our own Correspondents.

(By Wire.)

CALCUTTA

Calcutta War Loan Lottery. To be Drawn To-morrow.

CALCUTTA, June 18. The five lakh war loan lottery promoted by the Royal Calcutta Turf Club did not quite fill. All told tickets worth Rs. 3,74,470 were taken. Drawing takes place at the House Club the day after to-morrow at 9.15 P.M. The prizes will be as follows: First prize of Rs. 74,894, second prize Rs. 37,447, third prize Rs. 10,723, ten prizes of 7,489 each and five hundred prizes of Rs. 300 each. For expenses and War Fund the Club deducts from the total money collected Rs. 18,516.

BOMBAY

Death of an Afghan Lady.

Who Married Two Englishmen.
Her Experiences With Makers of Modern India.

BOMBAY, June 18. On the 12th June there passed away at Satara at the advanced age of 85 years Mrs. M. T. O'Keearney a very old resident of the station who was a well-known in the Bombay presidency. She was an Afghan by birth and a cousin of Amir Dost Mahomed Khan of Afghanistan. In 1849 after the combined Sikh and Afghan armies had been defeated at the battle of Gujrat they retreated closely pursued by British forces. The Sikh army surrendered and the Afghan retired through the Khyber Pass to Kabul. The British did not enter the Pass, but encamped at its entrance and whilst there Mrs. O'Keearney, as a young girl of 16, met and was presently married secretly on account of the fanatic hatred of the Afghans for the British according to Mahomedan rites to Major Maughan of the Hon'ble East India Company's service, Bombay Army. Soon after the British army retired and Mrs. Maughan as she then was left with her own people. Major Maughan having become Military Secretary to Sir Charles Napier at Karachi his wife fled from her home accompanied only by a molester and a boy slave. She crossed the Salt Range and by unfrequented tracks reached the Indus near Multan and then after a long and arduous journey down that river rejoined her husband at Karachi. They were then married again according to the rites of the Church of England. Mrs. O'Keearney was during the mutiny with her husband at Kolkhapur where he was political Agent. Colonel Maughan died after 11 years of married life, but his young widow then 27 years of age married again. She was totally blind for many years at the end of her life but was almost to the last fond of relating her experiences with many of the makers of Indian history, Lord Lawrence, Sir Henry Lawrence, Sir Charles Napier and others with whom she was personally acquainted. Mrs. O'Keearney was well known for her charity and good works and will be much missed by many of the poorer classes in Satara.

A Bathing Fatality.

BOMBAY, June 18. Yesterday two Parsi youths went to bathe in the sea at Mahim when one of them, Erach Dhanjishaw Mehta, aged 14, was carried away by a wave. A companion of his, Peshoji Bhatia, aged 24, who went to his rescue was soon found to be in difficulties. A European gentleman who was passing by on noticing this went to their rescue and succeeded in bringing Mehta to the shore. Artificial respiration was restored to but the unfortunate youth expired soon after. Bhatia had in the meantime been carried away by the waves further away and it was found impossible to effect his rescue. His body was subsequently recovered.

Marriage between an Indian Merchant and an European Lady.

BOMBAY, June 18. An interesting inter-marriage took place on Sunday according to the Hindu Marriage Act between Mr. Bakardas Merchant, of Karachi and Miss Nellie Grace Elizabeth Wooty, an English Lady. On the day previous to their marriage both Mr. Merchant and Miss Wooty were taken into Sikh religion with due ceremonies by the Singh Sabha of Bombay at their Gurudwara with great eclat.

A City Civil Court for Bombay.

BOMBAY, June 18. Opinion in Bombay is accumulating in favour of the establishment of a civil court for the trial of cases not exceeding Rs. 5,000 in value. The Committees of Indian Merchants have decided in favour of a special civil court in preference to the other alternative of raising the jurisdiction of the small Causes Court, and they have addressed a representation to the Government to this effect.

THE MADRAS INTERNMENTS: PRESS OPINIONS

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

THE MADRAS INTERNMENTS.

CALCUTTA, June 18. Calcutta papers this morning commented on Mrs. Besant's internment.

"The Englishman."

The 'Englishman' says:—Mrs. Besant has at last achieved the destiny for which she has long been qualified. Among sober-minded people there will be a general feeling of relief that a period has at last been put to an agitation which has been carried on with unrelenting bitterness and a fanatical disregard for authority. An agitation of this character in time like these could no longer be tolerated and that Mrs. Besant if left to herself intended to go from one extreme to another is clear from the farewell message which she published on the eve of her expected internment. A lady who can write this dangerous sort of rubbish has no business to be at large and the action of the Government of Madras will be cordially approved throughout India. It may also serve as a warning to critics of the same school of hare-brained political thought in other provinces. There are lots of them that India would be better without.

An Extremely Good Thing.

Says the 'Indian Daily News':—The internment of Mrs. Besant is an extremely good thing, because it is not desirable to have noisy people agitating in the country at the present moment, whatever they may be allowed to do when the war is over. The same course ought to have been taken with regard to Mr. Gandhi, but apparently there is no interchange of views between the various Provincial Governments. The sooner all the provinces agree that at a time when India is going through great stress it is undesirable to have people inviting discontent with the existing state of things the better. The underlying idea is to put the screw on the Government of India when it is in a hole and though Sir S. P. Sinha was clever enough to see that this was a great blunder and irritating to Europeans and to constantly repudiate it, his colleague the Maharaja of Bikanir could not so equally be restrained. The underlying idea is always there and the Madras Government is to be congratulated on putting its foot down on a couple of European renegades. Ninety-nine per cent of the population of India only want to be left alone.

The "Amrita Bazar Patrika."

The 'Amrita Bazar Patrika' in the course of a lengthy article, says:—It is impossible to describe the wave of unpleasant feeling that has passed over the whole of India and even beyond its shores at the action of Lord Pentland in regard to Mrs. Besant. It is meaningless to talk of her in terms in which we speak of a lesser individual. She is above all things an ideal. In striking her the Government have struck their hands against the ideal of Home Rule for India. If this ideal is killed with it will be killed all hope for the future political emancipation of India. The authorities seem to have forgotten that the forces at the back of Mrs. Besant are a world-wide religious organisation. In internment Mrs. Besant the Government are not only against the cherished political aspirations of Indian people but against the deep-seated religious and spiritual forces of a world-wide organisation of ardent and pure men and women.

These men and women will not be cowed down by any repression. They will brave and suffer the consequences that may follow on their honest and open pursuit of ideals and methods of leaders who have been taken away from them. The moral struggle which will thus commence will be thousand times more difficult to control by Executive acts than everything that has so far been known in history of our modern political movements. The Government of Madras by ordering the internment of Mrs. Besant is therefore not only up against a universal political ideal in the country, namely Home Rule but also (1) against a great religious and spiritual organisation and (2) against personal devotion of ardent disciples numbering thousands to their "Guru."

The "Bengalee."

The 'Bengalee' says:—It shows the dangers of a bad law and how even responsible men cannot be trusted to administer it with caution and wisdom. Though Mrs. Besant has been struck down in the cause of Self-Government will not suffer.

The "I. D. Telegraph."

The Indian 'Daily Telegraph' says: The orders concerning Mrs. Besant constitute a severe blow to the Home Rule agitation. Sensible Indians are prepared to trust Government. Others are placed entirely out of court by what is happening in other parts of the world at the present moment.

The "Daily Post."

Regarding the Government action regarding Mrs. Besant and others the 'Daily Post' says: Our honest opinion is that the Government in view of the important crisis in India all this which is now in progress has shown nothing but consideration and solicitude for the best interests of India in what they have done at a time when India and England are approaching a better understanding than any that has previously existed. Ideas regarding Home Rule have been propagated which are mischievous in the highest degree. We have nothing to do with the houses or otherwise of Mrs. Besant's purpose. The results are what should be primarily considered.

Country Deeply Grateful to Mrs. Besant.

LONDON, June 18. Commenting on the internment order on Mrs. Besant the 'Tribune' writes:—The country is deeply conscious of the debt of obligation that is owed her for the tremendous upheaval she has brought about in the outlook of the people and character of their public life. It is therefore every natural and very human that Indians and in particular those of the Southern presidency, should feel the action taken against that lady as action taken against themselves.

Why Was Not Ordinary Law Used?

The 'Punjabee' writes:—If His Excellency really desired to discountenance the methods of agitation which he characterised as unscrupulous attacks and insidious calumnies upon the existing administration his Government should have taken the help of the ordinary law of the land instead of invoking the aid of the Defence of India Act which was meant for purposes other than that for which it has been utilised by them on the present occasion.

Mrs. Besant an Erratic Demagogue.

Commenting on Mrs. Besant's internment the 'Statesman' says:—That the Government of Madras had ample reason for their decision we do not doubt. The stream of wild and misleading pamphlets which pours from the press at Adyar comes from a poisoned well and can only cause harm wherever it goes. The issue depends on the leaders of Indian opinion. If they stand by the Government it will be possible to bring within sane limits an agitation which threatened to produce harm and which could at best result in disappointment. Their choice lies between the guidance of Sir S. P. Sinha, a statesman of proved sagacity and an erratic demagogue whose picturesque career inspires no confidence in wisdom or stability of her conviction.

Foolish Writings Stopped.

The 'Indian Mirror' says:—The Government of Madras has taken a very wise course. Mrs. Besant's foolish and mischief making writings have done not a little harm already and it is to be hoped that her henchmen and emissaries in Madras and elsewhere will profit by the lesson. It is to be hoped that other provincial Governments will not hesitate to employ the same method in respect of mischief making agitators in their midst.

The "Bombay Chronicle".

BOMBAY, June 18. Regarding the Madras Government's internment orders the 'Bombay Chronicle' says: To have invoked the Defence of India Act for the repression of free discussion of law and constitutional agitation is a gross violation of the spirit of the Act and sheer and autocratic abuse of powers entrusted for other purposes. "Mrs. Besant's internment should," says the 'Bombay Chronicle' "have the effect of closing up the ranks of Indian patriots regardless of the particular school to which they may have so long formally belonged. It should bring home to Indian consciousness the force of the unregenerate reaction with which the people of this country must be prepared to reckon in the fight for the attainment of their national destiny."

Protest Meeting at Allahabad.

ALLAHABAD, June 18. A public meeting to be held on Friday is being arranged to ask for the withdrawal of the internment orders. It is expected that the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya will preside. A large number of leading Allahabad citizens who have hitherto kept aloof from the Home Rule League for one reason or other propose now to join it.

Telegram of Protest.

The Hon'ble Dr. Taj Bahadur Sapru, President of the United Provinces Congress Committee, has sent a telegram to the Home Secretary, Simla, this morning conveying the protest of his Committee against the internment orders and saying that the action of the Madras Government will excite the public mind throughout India and the only consequence will be stronger agitation, and that the Committee views the new policy with apprehension and suggests that the Governor-General may direct local Governments generally not to embark upon it.

The Gujarati Sabha.

A meeting of the Gujarati Sabha of Ahmedabad has passed a resolution strongly protesting against the tone and substance of Lord Pentland's recent speech in the Madras Legislative Council foreshadowing the policy of repression against constitutional agitation and against the Bombay Government's educational circular, prohibiting students from attending political meetings.

Lord Pentland's Speech Condemned.

BOMBAY, June 18. The Council of the Bombay Presidency Association passed a resolution this evening condemning Lord Pentland's recent speech at the Madras Legislative Council as a direct attack on the Congress resolution on Self-government. The resolution also considers the Madras Government communique on the subject thoroughly unsatisfactory and calls upon the Congress Committee and Home Rule Leagues to forward the propaganda advocated by the Congress resolution. It was resolved to submit copies of the resolution to the Government of India, the Secretary of State and Mr. Lloyd George.

Moderates Join Home Rule Movement.

Since Lord Pentland's speech and internment orders against Mrs. Besant and others at Madras there has been a change of feeling in favour of the Home Rule League in Bombay. A large number of moderates who were holding aloof from the League hitherto are thinking of joining the League. The Hon'ble Mr. Jinnah and Mr. Jehangir Petit have already joined the League and some others are going to follow.

SIND

A Railway Assault Case.

Complainant Fined.

KARACHI, June 18. A case was brought against two railway servants at the Karachi Cantonment station for forcibly ejecting Mr. Durgadas B. Advani, a Municipal Commissioner and Secretary of the Karachi Citizens' Association, from a railway compartment reserved for Europeans and Eurasians. Mr. Advani, it is stated, entered the compartment failing to find accommodation in other compartments. The Magistrate has ordered payment of Rs. 50 as compensation to the two accused persons, who were acquitted.

వ్యవసాయపు విద్య.

(1)

వ్యవసాయపు విద్యాభ్యాసమును నిర్వహించు యీ నెల లో సమావేశమై కర్షకు ప్రభువుగారు మాత్రమే పద్ధతుల నేర్పి రించినను యీ విద్య అంతగా వ్యాపింపనందున వ్యాపింపజేయు ట సులభమా అనాధ్యమాయని యాలోచించెదరు. ఇందుకొఱ కు ఇంగ్లాండు జర్మనీ, అమెరికా మొదలుగాగల దేశములవారి పద్ధతులను వాటిలాభములను సంగ్రహముగా వ్రాసియున్నా రు. ఇంగ్లాండుదేశమునందు వ్యవసాయపు విద్య అంతగా లేదు గాని ప్రస్తుతము హెచ్. ఏ. యల్. క్లిమరుగారి అధికారము క్రింద ప్రబలుచున్నది. ప్రభుపాతశాలలందు వ్యవసాయము ను గురించి మొదట బోధించి పిమ్మట పెద్ద తరగతులందు ము ఖ్యవిషయములను నేర్పవలెనని వీరనిరి.

జర్మనీవారి వ్యవసాయపు విద్యపద్ధతి.

జర్మనీవారు వ్యవసాయపు విద్యను అభివృద్ధి నొం దించుటకును మూడు విధములగు పాఠశాలలను స్థాపించి యున్నారు.

సెకెండరీ పాఠశాలలు, లోవరు వ్యవసాయపు పాఠశా లలు, కంప్రికంటిన్యూయేషను పాఠశాలలు. ఇందు సెకెండరీపా ఠశాలలు వ్యవసాయమును గురించి పూర్తిగా నేర్పరుచు ఉ పయుక్తములగు నితరవిషయములనుగూడ నేర్పరుచు. 2వ తరగతి పాఠశాలలు మరల రెండు విధములు గ భాగింపబడినవి. అందు మొదటి వానియందు సంవత్సరముం దంతటను విద్యనేర్పబడును. రెండవ వానియందు శీతకాల మందు మాత్రమే విద్య నేర్పబడును. వీటినే శీతకాలపు పాఠశాల లనుచున్నారు. కంప్రికంటిన్యూయేషను పాఠశాలలలో మొద టిపాఠశాలలందు నేర్పబడిన విషయములను దిట్టపరచెదరు.

అమెరికావారి పద్ధతి.

ఈ భిందమును దక్షిణ భాగములందు మొదటివ్యవసాయపు విద్య పిల్లలకు తప్పక నేర్పివలయునని నిర్ణయించ బడినది. పిల్లవాడు పెద్దవాడైన వెనుక నతి దేవీవిషయములను గూర్చి పనిచేయునో వానిని గూర్చి మాత్రమే నేర్పరుచున్నారు. ప్రస్తుతము వ్యవసాయవారులు వ్యవసాయపు పద్ధతులను నేర్పి వాటిని స్వయముగా చేసి కనపరచుచున్నందున యీదక్షిణ భాగములందు వ్యవసాయము చాల నభివృద్ధి పొందినది.

జపానువారి పద్ధతులు.

వీరి పద్ధతులువై యిద్దరి పద్ధతులకును భిన్నములు. వ్యవ సాయపు పద్ధతులను నేర్పుటకు వీరు ప్రత్యేక పాఠశాలలను నియమించి యుండలేదు. మామూలు పాఠశాలలందే వ్యవ సాయపు పద్ధతులను నేర్పరుచు వీరే కాలమేర్పరచి వ్యవసాయపు తరగతులనుండియే ఉపాధ్యాయుని వెతికి నియమించు చున్నారు. తరువాతను 'బి' పాఠశాలలు, ఏపాఠశాలలు అను వాటియందు మొదట పిల్లలు నేర్చుకొన్న పద్ధతులకున్న హెచ్చు పద్ధతులను నేర్పెదరు. (బి) పాఠశాలలయందు 12 సంవత్సరములు వయస్సుగల బాలురనే కాని యితరులను చేర్చుకొనును. వీరికి కొంతవఱకునే పద్ధతులు తెలిసియుండవల యును. ఈ మాదిరి పాఠశాలలందు మూడు సంవత్సరములు విద్య నేర్పబడును. ఏ. తరగతి పాఠశాలలందు మూడు నాలుగు సంవత్సరములలో చదువు సాంతియగును. వీటిలో 14 సం వత్సరముల వయస్సుకు మీరిన బాలురనే కాని ఇతరులను చేర్చు కొను వాకుక లేదు.

ఈ పాఠశాలలందు యోగ్యతాప్రతికల నిర్వహణకుక కలుదు. చాలమంది తమ చదువు పూర్తి అయిన పిదప పోయి వ్యవసాయముచేసికొందురు. కొంత మంది వ్యవసాయోపాధ్యాయులుగా చేరుదురు. కొంతమంది వ్యవసాయశాఖలో నుద్యో గులుగ ప్రవేశించుదురు. సెలవులయందు ఈ పాఠశాలలనుండి కొరవారికి విత్తనములు పంపబడుచుండును. చాల ప్రసిద్ధి కెక్కిన వ్యవసాయదారులు కొందరు కొన్నికొన్ని పనులను స్వయముగచేసి విద్యార్థులకు చూపెదరు.

సమస్యలు.

ఈ మాడుప్రదేశములందును నిర్బంధవిద్యా విధానము కలదనట నిశ్చయము. ఇది కొంతమట్టుకు గ్రహించిన పిదప కొంత వ్యవసాయపువిద్య నేర్పబడుచున్నది. పనులలో చేర గోరు వారికంటె స్వయముగా వ్యవసాయము చేసికొనగోరు వారికి అతి శ్రద్ధాభక్తులతో విద్య నేర్పబడుచున్నది.

ఇండియానందు ఏయూనివర్సు ఆయూని పద్ధతులనే ఆచరించుచుండుటవలన లాభ మంతగా కలుగుచుండుట లేదు.

హిందూదేశమునందంతటను ఒకేవిధముగు వ్యవసాయపుపద్ధతి నేర్పరుచుటకు పూసాలో 1916వ సంవత్సరమందు నొకసభజరు పబడినది. ఈ సభ హిందూస్థానమందు ఒక వ్యవసాయపు కళా శాల నైన నేర్పరుచుటకును కళాశాలలందు గాని పాఠశాల లందు గాని వ్యవసాయశాస్త్ర పాఠములను దేశభాషలలోనే చెప్పవలెనను నిర్బంధము గూడదనియు, విద్యార్థులకు వారి కనులయెగుట చున్నట్లు, విత్తులు నాటుట సత్తువచేయుట వస్త్రరా పనులు చేసిచూపుట కధ్యంతరములేదనియు సభవారు తీర్మా నించిరి.

ఈ నెలలో జరగబోవు సభయందు అమెరికావారి పద్ధతుల ననుసరించి పాఠశాలల నేర్పరచిన చక్కగా పని అభివృద్ధిచెందునా, జర్మనీవారి శీతకాలపు పాఠశాలలను కంటిన్యూయేషను పాఠశాలలను యీ యిండియాదేశమునకు సరిపోవునా, చదువురానివారికి వారి కనులయెగుట పనిజరిపి చూపుటకన్న విశేషమేయైన ప్రస్తుతము చేయన వసనమా, అను ప్రశ్నలను ఇతరవిషయములను సభవారీచే చర్చింప బడును.

సింహళమున కెగాలి విన్సిట్ తోటలకర్షనిర్వాహకు డగు పెరీ రాగారు ఒకనాడు చేతిరుమాలునందు 900 రూపా యలను మూటగట్టి ఆమూటను తైసికిల్ బండికి కట్టుకొనితోట కు బోవుచుండ, ఆమూట దారిలో యెచ్చటనో పడిపోయి నందున దానిని వెతికుచు ఆయన వెనుకకుబోయిరి. ఒకబండి వానిని అడుగగా వా డా మూటను చూడనేలేదనెను. వాడే ఆమూటను మార్గవద్దకుంచుండి తీసికొన్నాడని ఒకరుచెప్పి నపిమ్మట గ్రామాధికారితో వెరీరాగారు వివాదముచేసిరి. మున్దాయి యింటిని సోదాచూడగా రూపాయలులేవు గాని రూపాయలనుమూటగట్టిన చేతిరుమాలు మోకకు. జిల్లాజడ్జి గారు మున్దాయికి 9 మాసముల కఠినకర్మ విధించిరి.

అనంతపుర పాలకసంస్థమునకు గత మూడుసంవత్సర ములనుండి అధ్యక్షులుగ నుండిభాజ్ సాహెబాయి ఇయాముద్దీన్ సాహెబుగారి యుద్యోగకాలము గడవినదనియు, కడచిన 2-వ తేదీని వోట్లు తీసికొనగా భాజ్ సాహెబుగారి కైదు వోట్లును, సాట్టి శివరావు గారికి 4 వోట్లును వచ్చినవనియు, అత్యధికముగ జరిగినందున, వోట్లు తీసికొనుట ఈ నెల 20-వ తేదీని జరుగ గలదనియు ఒకవిలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

నోటీసు. (787)

శ్రీపంగిడిగూడెము రాజాగారి వద్ద లండన్ కేజి రయిలు, వేగనుల కుపయోగించు చక్రములు, ఇరునులు, ఇత్తడి బేరింగులసహక 2 వే గనులకు సరిపడునవిన్ని, రెండు వేగనుల తాలూ కు చక్రములు మాత్రమున్ను, ఒకట్రాలియున్ను, ఇంక ఇతర ఇనుప, బీడుసామానులున్ను అమ్మక మునకు సిద్ధముగ ఉన్నవి. కాబట్టి కావలసినవారు వచ్చిచూచి కొనుక్కోవచ్చును. వివరములు కావ లసిన యెడల దిగువ సంతకము చేసినవారికి వ్రాసి తెలిసికొనగలరు.

పంగిడిగూడెం (P. O) } Ch. Yegneswara Rao
కృష్ణా జిల్లా. } Hd. Clerk

ప్రభుసరు రామమూర్తి నాయుడు గారి ప్రోగ్రాము.

748				దినములు.	
వెనుకొండ	19-6-17	20-6-17	2	,,	
ఆచంట	21-6-17	22-6-17	2	,,	
నరసాపురము	24-6-17	25-6-17	2	,,	
రాజోలు	26-6-17 to	28-7-17	3	,,	
అమలాపురం	29-7-17 to	1-7-17	2	,,	

(ఈ గ్రామములకు వర్త యిబ్బందిచేత, ఆయాతాళిఖులకు రాకపోయినా అచ్చటచ్చట మాయేడెట్లు తెలియజేయు నోటీసుల ప్రకారము జరుపబడును వాటిని చూచి తెలుసుకో వలయును.)

నోటీసు.

తిరుమల తిరుపతి వస్త్రరా దేవస్థానములలో 1917 సం॥ యేప్రలు మే నెలలో రాబడిన బంగారు వస్త్రరావస్తువులు యీ దిగువ కనుబట్టి న వానిని 1917 సం॥ జూన్ నెల 22 తేది 11 గంటలు మొదలు తిరుపతి దేవస్థానం ఖజానా వద్ద యేలం చేయబడును. యేలములో సవాలు చేయ కోరువారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా, రూ 100 లు నూరు రూపాయలు ధరానతు కట్టి యేల ములో సవాలు చేయవలసినది. యాలం పూర్తి అయిన తేది లగాయతు 30 దినముల లోకల యాలం మొత్తం చెల్లించి లాట్టును పుచ్చుకో వలెను.

- సుమారు మొత్తం.
1. బంగారుదఫా వకటికి తులములు 30 వంతున తులములు 688
  2. బంగారునాణ్యములు లాటుగా రకములు 11
  3. వెండి దఫాకు 1000 తులములు వంతున తులములు 3894
  4. వెండినాణ్యములు లాటుగా రకములు 5
  5. హోలియాపాయలు 8459
  6. తేగడ రూపాయలు దఫాకు రూ 1000 లు వంతున 3653
  7. తేగడ వెసాయి వకలాటుగా రు. 366
  8. తాంబ్రము వకలాటుగా శేర్లు 446
  9. రాగివస్త్రరాపాత్రలు వకలాటుగా 446
  10. వస్త్రములు వస్త్రరాలు
  11. కర్పూరం వస్త్రరా చిల్లగ జినిసిపామానులు

శ్రీ మహాంతు ప్రయాగదాసుజీ (804) విచారణకర్తలవారు

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కపులు. ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిజ్ యాలు - బొమ్మలకాట్టలు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించె డము. స్వామిలాగు కావలెనా? (592) బి. ఈశ్వరప్ప అంతు సమస్త విశేషవిస్త్రము.

126 చిన్న పురుగులు 100 పెద్ద పెద్ద బట్టతలను జేయును. చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాఠశాలరా! ఈ పురుగులకలె రేయింబవట్లు, విధి విరాములేక మీకు పనిలేసిందో మీ మీ గృహములలోని శిశువులకు బంగారుతో నింపబడియుండును.

శిశులేకపనిలేయుచుండు తుచుండు పురుగునకు, అతివ్యాధికయి శిశువొందె తేనెటీగ సహకారిగా మంపగియుండును. చుండు, జనంధులనుల రెండులే బిల్ గుక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగించు ఈ పేడించిన అతిరకాలనునే బట్టక వారిలో సహధ్యాయు గావలసినవచ్చును. కావున నిట్టి హామకపుట్టను

“కామినియా నూనె”

సహజమున సంహరింపును. చుండుకు బోగొట్టును. వెండ్రుకలను చాలనివ్వను. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. కలకట్టుకు సరిమళ్ళ నుగండ్లద్రవ్యము.

ఈరీనిని, వకలూ నూనెలకు పోగురు చేయవారి మోత మన పడకుడు.

బెల బాడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 బి. పి. ను. 0-4-0
" 2-కి రు. 2-10-0 బి. పి. ను. 0-7-0
ఉచితము.

ఈ నుగుగుముల రుజువుపరచుటకు, అర్హతాపిటి కంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునని మోత గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:- ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, వెం 155, బామ్సావనీను దీధి, బొంబాయి. మద్రాసు యేజెంట్లు:- మెహతాపురమోత్తంయాలీ, 29, వైసాబజారులోడి, మదరాసు.

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, వైద్య, ఆంధ్రీయ, భాషావిజ్ఞాన, వ్యావహారిక విశేషవిజ్ఞానముల విజ్ఞానభాంధుకములగు వ్యాస లాఠియును, దర్శనములగు రంగులదేశిపలయును మహాజనుల పటములును ఇతిరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కలెక్షన్ తోనే కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయుచుంటున్నవలన కలయువారు వెంటనే ప్రాసక్తికను తుచుము:

అంగ్రహరిత సంచిక చందాదారులకు	రూ 2-0-0
" " " " " " " "	" " 0-8-0
" " " " " " " "	" " 0-12-0
అంగ్రహరిత సంచిక, పేజీ వివరములకు చందాదారులకు	" " 1-0-0

అంగ్రహరిత కాగితములు, చాన్సుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.	పండ్లపాడి.	మోహిని తైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0.	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుశెట్టిపేటి మదరాసు.

శారదాంబ
ఇది శ్రీధర్మబోధినియను నాటకము సంఘమురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు కావలసింది. అందరు జదివి తీరవలయును.
రూ 0-4-0 పోస్టేజీ చేర్చుము.
అంగ్రహరిత కాగితములు, చాన్సుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

శ్రీకృష్ణులైన గోపాలకృష్ణ గోకేశ్వరి చక్రం
రంగుల చిత్రపటము
ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. భిల్లూ ప్రత్యేకము.
అంగ్రహరిత కాగితములు, చాన్సుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

బాధాపడియున్నవారికి వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి. సావంత్ ని వనోపధిసారసపరిల్లా

అవధిభరిత రక్తములను జనించువాద్యములకు కీరీటుమంటి వుండు. మధువులను, మచ్చలను గండములను పుండ్లను, ప్రాణహానిలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

ఈ వాద్యసాధనము గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాలసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాలోగ్యమును గలగ జేయును. 16 రోజులవరకు దుండుటకు 4 రోజుల బుడ్డిలలో అమృతమును ప్రాప్తింతురు:— **పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.**
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

వికభాషాలిపి ప్రశంస అంగ్రహరిత కాగితము-విద్యాప్రవృత్తి.
ఇది తన్నెలకంటి అపూర్వము విరచితము.
రూ 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.
అంగ్రహరిత కాగితములు, చాన్సుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

లోక పసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ 619
1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని యజ్ఞపుష్కరమువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుముందుగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసములన్ని బాల్సములోనే ధాతునవ్వును కలిగినవారికి హృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వచ్ఛస్థితిము మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిరోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును, రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలామిసిరికమునకిది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూలో, కాందహార్ శేతములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన మనశశక్తి 4 గురు మనుష్యుల బలము అతేతమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను 4వించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయుబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును. అనుపాపపత్రిక పాఠముతో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీవెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

మంచుగుణము గల శాస్త్రీయావధములు.
బృహత్ మంజుష్టాదికృష్ణ
రక్తమును శుద్ధపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
½ పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటి
మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వానవలేహము
దగ్గునకు మంచిమందు.
½ పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు హిందూ ధర్మలో జరుపవలయును.

జాండా ఫార్మ్యూటికల్
వర్మ
అయుర్వేద యావధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, I.

శాకభక్షణము
భరతఖండముల మగు మన మార్గములు వంశజులకు; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి నెరిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా ముగా పోస్టుచార్జియు మేమేధరించి పంపుచున్నాము. వెంటనేవ్రాయుడు.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అతంతనిగూ బొంబాయి 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

శ్రీఆంధ్ర వచన మహాభాగవతము
అనంద గ్రంథమాల ద్వితీయకుసుమును

సంస్కృతము నందు వ్యాసప్రోక్తమైన శ్రీభాగవతమును తేటగా నీటుగులుకు వైదిని పటములను చేర్చి ముద్రించు చున్నాము. ఇందు శ్రీధరీయము, తిలకము, అనేది అనేక వ్యాఖ్యల యందు గల విశేషాంశములను జేర్చించి యున్నాము. ఈ గ్రంథమును చిన్నవైజాన మేలైన కాగితములపై నున్నచి కాగితము బయిండు చేయించియున్నాము.

1-వ సంపుటము ప్రథమ, ద్వితీయస్కంధములు	1-0-0
2-వ " తృతీయ, చతుర్థస్కంధములు	1-4-0
3-వ " చతుర్థ, పంచమస్కంధములు	1-4-0
4-వ " షష్ఠ, సప్తమస్కంధములు	1-4-0
5-వ " అష్ట, నవమస్కంధములు	1-0-0
6-వ " దశమస్కంధము ప్రథమభాగము	1-4-0
7-వ " " ద్వితీయభాగం సంపూర్ణం	1-4-0
8-వ " ఏకాదశ ద్వాదశస్కంధములు త్వరలో వెలువడును.	

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అందు కో,
(285) అనంద ప్రెస్, మద్రాసు.

చాయకు పూచీఇవ్వబడును.
క్రొత్తకంపెని. బహుచౌక.
మిక్కిలి ప్రసిద్ధమైన ఎట్టపట్టువస్త్రములు చీరలు.
2½ X 1½ గజములు.
నడిపంచలు. వస్త్రములు.
మొదటిరకం సాగనైన నేత గల
తులం. 1కి 0-9-6 0-9-0
రెండవరకం దట్టమైన నేతగలది " " 0-9-0 0-8-0
మేము చిన్న చేతిరమాళ్లును, డబ్బీలును, సాగనైన పట్టు చీరలనుకూడ తయారుచేయుచున్నాము.
కావలసినవారు ఈ క్రిందిలిసినవనకు వ్రాసికొనవలెను.
యమ్. యన్. నరసింగరావు తి కంపెని,
పట్టుగుడ్డల వర్తకులు, పోస్టు ముక్కలూరు
P. O. Mulkalmuru (మైసూరు ప్రావిన్స్).
Mysore Province 788